

Brussel, 17 juli 2025
(OR. en)

11765/25

**Interinstitutioneel dossier:
2025/0543 (COD)**

RECH 331	CLIMA 282
COMPET 758	AGRI 360
IND 283	TRANS 313
MI 557	SAN 470
EDUC 329	BIOTECH 3
TELECOM 251	CADREFIN 109
ENER 379	CODEC 1046
ENV 721	IA 91

VOORSTEL

---

van: de secretaris-generaal van de Europese Commissie, ondertekend door mevrouw Martine DEPREZ, directeur

ingekomen: 16 juli 2025

aan: mevrouw Thérèse BLANCHET, secretaris-generaal van de Raad van de Europese Unie

---

nr. Comdoc.: COM(2025) 543 final

Betreft: Voorstel voor een
VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD
tot vaststelling van Horizon Europa — het kaderprogramma voor
onderzoek en innovatie — voor de periode 2028-2034, tot vaststelling
van de regels ervan voor deelname en verspreiding, en tot intrekking
van Verordening (EU) 2021/695

De delegaties vinden hierbij document COM(2025) 543 final.

Bijlage: COM(2025) 543 final

Brussel, 16.7.2025
COM(2025) 543 final

2025/0543 (COD)

Voorstel voor een

VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

tot vaststelling van Horizon Europa — het kaderprogramma voor onderzoek en innovatie — voor de periode 2028-2034, tot vaststelling van de regels ervan voor deelname en verspreiding, en tot intrekking van Verordening (EU) 2021/695

(Voor de EER relevante tekst)

{SEC(2025) 555 final} - {SWD(2025) 555 final} - {SWD(2025) 556 final}

TOELICHTING

1. ACHTERGROND VAN HET VOORSTEL

• Motivering en doel van het voorstel

Met dit voorstel wordt het tiende kaderprogramma voor onderzoek en innovatie (Horizon Europa) vastgesteld, een belangrijk instrument voor de verwezenlijking van de beleidsambities die zijn uiteengezet in het voorstel van de Commissie voor de volgende langetermijnbegroting van de EU (2028-2034) en de politieke prioriteiten voor 2024-2029 die zijn uiteengezet in de richtsnoeren van voorzitter Von der Leyen “De keuze van Europa”.

Dit voorstel bouwt voort op een van Europa’s bekendste merken en het grootste O&I-programma ter wereld, te weten Horizon Europa, en plaatst onderzoek en innovatie centraal in de economische en investeringsstrategie van de Unie. Eenvoud en flexibiliteit worden gestimuleerd, zodat EU-uitgaven sneller en strategischer kunnen worden gedaan aan de hand van duidelijkere regels en transparantere procedures voor aanvragers en belanghebbenden.

De EU staat op een belangrijk kruispunt. Klimaatverandering, technologische ontwrichting, veranderende geopolitiek en demografische trends veranderen onze samenleving en economie ingrijpend. Om concurrerend, weerbaar en verenigd te blijven, moet Europa prioriteit geven aan onderzoek en innovatie. Alleen door te investeren in wetenschap, onze mensen en ondernemers te ondersteunen en samen te werken, kunnen we een duurzamer, veiliger en concurrerder Europa voor iedereen opbouwen.

Deze noodzaak wordt onderstreept in het Draghi-rapport over de toekomst van het concurrentievermogen van de EU, waarin wordt gesteld dat innovatie essentieel is om Europa in staat te stellen de productiviteit weer te laten groeien. Ook in het Letta-rapport over de toekomst van de eengemaakte markt en het verslag van de deskundigengroep van de Commissie betreffende de tussentijdse evaluatie van Horizon Europa werd benadrukt dat de EU met het oog op haar concurrentievermogen, duurzaamheid en veiligheid meer inspanningen moet leveren om te innoveren.

Europa moet zijn investeringen in innovatie verhogen en zijn zwakke punten aanpakken, te beginnen met belemmeringen in het proces van innovatie tot commercialisering. Overheidssteun voor onderzoek en innovatie moet ook de tekortkomingen van het Europese O&I-ecosysteem en de innovatieprestaties op nationaal en EU-niveau aanpakken.

In antwoord hierop wordt met dit voorstel het nieuwe Horizon Europa gepresenteerd met een hernieuwde focus en met als doel de wetenschappelijke en technologische basis van de EU te versterken, de verspreiding en toepassing van kennis, technologie en innovatie te stimuleren en EU-financieringsinstrumenten te benutten voor maximale toegevoegde waarde, als katalysator voor verdere publieke en private investeringen in de lidstaten.

Meer in het bijzonder heeft Horizon Europa tot doel:

- de kernwaarden van wetenschappelijke vrijheid en openheid te bevorderen;
- de basis van excellente kennis te vergroten door de nadruk te leggen op de toegevoegde waarde van de EU;
- onderzoeksloopbanen te verbeteren en de beste onderzoekers in Europa en daarbuiten aan te trekken, in overeenstemming met de “Kies Europa”-benadering;
- publieke en private investeringen aan te trekken in de hele O&I-keten, van fundamenteel onderzoek tot marktintroductie;

- bij te dragen tot het verhogen van zijn investeringen in innovatie, met name door innovatie in heel Europa te ondersteunen en de samenhang tussen EU-financieringsregelingen en de investeringen van de lidstaten te vergroten;
- het potentieel van de EU-begroting te benutten om risico's te verminderen en meer investeringsmogelijkheden te ontsluiten; investeringen te richten op strategische prioriteiten van de EU, waaronder de eengemaakte markt, de schone transitie, decarbonisering, circulariteit, digitalisering, veiligheid, weerbaarheid en sociale cohesie;
- de toegang tot EU-financiering te verbeteren door middel van snellere, gebruikersgerichte, vereenvoudigde en geharmoniseerde procedures om de deelname te verbreden en de resultaten te versnellen;

Overeenkomstig de aanbevelingen van het Draghi-rapport zal Horizon Europa ernaar streven:

- de middelen toe te spitsen op strategische prioriteiten, zonder afbreuk te doen aan het bottom-upkarakter van onderzoek;
- het potentieel van publiek-private partnerschappen te vergroten door middel van een vereenvoudigde opzet;
- meer steun te verlenen aan baanbrekende innovatie;
- de toegang tot het programma voor begunstigden te vereenvoudigen.

Het Horizon Europa-programma bestaat uit:

- een verordening tot vaststelling van het kaderprogramma voor onderzoek en innovatie, getiteld "Horizon Europa", voor de periode 2028-2034 (op grond van artikel 182, lid 1, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU));
- een specifiek programma tot uitvoering van "Horizon Europa" (op grond van artikel 182, lid 3, VWEU);
- een bijbehorende effectbeoordeling (voor het Europees Fonds voor concurrentievermogen) en financiële memoranda.

Horizon Europa zal nauw worden verbonden met de verordening tot oprichting van het Europees Fonds voor concurrentievermogen (EFC) om te zorgen voor een naadloze overgang van fundamenteel onderzoek naar toegepast onderzoek en vervolgens naar start-ups en scale-ups, met inbegrip van één rulebook dat ook voor Horizon Europa gelden. Het programma kan acties voor tweërlei gebruik ondersteunen.

Voorgesteld wordt om bij de verordening tot oprichting van het Europees Fonds voor concurrentievermogen voor de periode 2028-2034 een specifiek programma voor defensieonderzoek vast te stellen.

De bovengenoemde voorstellen zullen worden aangevuld met één handeling tot oprichting van gemeenschappelijke ondernemingen, waarmee voor geharmoniseerde regels wordt gezorgd.

In dit voorstel wordt 1 januari 2028 genoemd als de begindatum van de toepassing van de wetgevingshandelingen.

- **Verenigbaarheid met bestaande bepalingen op het beleidsterrein**

"Horizon Europa" is in overeenstemming met de bestaande beleidsbepalingen van de Europese Unie en met een **eenvoudigere, gerichtere en effectievere begroting**.

Het kaderprogramma voor onderzoek en innovatie is in overeenstemming met het in januari 2025 door de Commissie aangenomen **EU-kompas voor concurrentievermogen**, dat

een routekaart bevat voor het stimuleren van het concurrentievermogen door middel van vlaggenschipmaatregelen in het kader van drie transformatievereisten: de investeringen in innovatie verhogen, een gezamenlijke routekaart voor decarbonisering en concurrentievermogen, vermindering van buitensporige afhankelijkheden en verhoging van de veiligheid.

Samen met het Europees Fonds voor concurrentievermogen worden met “Horizon Europa” het concurrentievermogen, de veerkracht, de duurzaamheid, het technologisch leiderschap en de sociale cohesie versterkt. Zij zorgen voor een **aanzienlijke vereenvoudiging**, zowel wat betreft het aantal programma’s met overlappende doelstellingen als de vereenvoudiging van de uitvoering: minder bureaucratie en rapportage, meer vertrouwen, betere handhaving en snellere vergunningverlening. Tegelijkertijd zal de voorgestelde architectuur van het programma de voorspelbaarheid en de continuïteit van de financieringsprioriteiten waarborgen, met de nodige **wendbaarheid en flexibiliteit** om de Unie in staat te stellen te reageren op nieuwe of onvoorziene prioriteiten.

Door de belangrijke rol van onderzoek en innovatie voor het versterken van het concurrentievermogen is overheidssteun voor O&I meer dan ooit van essentieel belang, in het bijzonder op het niveau van de Unie waar de toegevoegde waarde ervan buiten kijf staat. EU-brede samenwerking is van cruciaal belang voor het aanpakken van mondiale uitdagingen, met name maatschappelijke en milieuproblemen. Het voorstel is volledig in overeenstemming met de O&I-agenda van de Commissie en stimuleert de lidstaten, de non-profitsector en de particuliere sector om meer te investeren en samen te werken om **de doelstelling om 3 % van het bbp van de Unie in onderzoek en ontwikkeling te investeren**, te halen.

Het programma zal de uitvoering ondersteunen van de beleidsdoelstellingen van de Unie, zoals de Clean Industrial Deal, het actieplan voor het AI-continent, het actieplan voor betaalbare energie, het industrieel actieplan voor de Europese automobielsector, de EU-strategie voor start-ups en scale-ups, de strategie voor biowetenschappen, en andere relevante Kies Europa-initiatieven.

- **Verenigbaarheid met andere beleidsterreinen van de Unie**

Het voorstel is volledig in overeenstemming met het beleid van de Unie. In overeenstemming met de prioriteiten van de Commissie stelt het **onderzoek en innovatie centraal in de economie**. Er wordt **investeringscapaciteit gecreëerd** om te stimuleren dat nieuwe ideeën ontstaan en uitgroeien tot nieuwe innovaties ten dienste van de Europese burgers en daarbuiten. O&I is van cruciaal belang voor de succesvolle verwezenlijking van de prioriteiten van de Unie op gebieden als gezondheid, digitale technologieën, schone industriële transformatie, de circulaire economie, inclusieve en democratische samenlevingen, biodiversiteit en natuurlijke hulpbronnen, energie, mobiliteit, milieu, voedsel, decarbonisering, paraatheid, ruimtevaart en veiligheid. O&I staat centraal bij het verhogen van de productiviteit en het versterken van het concurrentievermogen van de economie van de Unie.

O&I-investeringen zullen complementair zijn en nauw verbonden zijn met het Europees Fonds voor concurrentievermogen, en in synergie zijn met andere programma’s en instrumenten van het meerjarig financieel kader (MFK). De complementariteit en synergie van steun en exploitatie op het gebied van onderzoek en innovatie in de langetermijnbegroting van de Unie en met de lidstaten zal worden geoptimaliseerd via het **instrument voor de coördinatie van het concurrentievermogen**, dat het industrie- en onderzoeksbeleid en de investeringen op EU- en nationaal niveau zal afstemmen op projecten van gemeenschappelijk Europees belang of EU-meerwaarde.

Op basis van de oriëntatie van het sturingsmechanisme voor het volgende MFK, met inbegrip van het coördinatie-instrument voor het concurrentievermogen, zouden het Horizon Europa-programma en het Europees Fonds voor concurrentievermogen een coherente reeks van

onderzoek en innovatie tot demonstratie, ontwikkeling en uitrol kunnen financieren, waarbij de inspanningen en financiering vanuit de EU en de lidstaten en zowel de publieke als de particuliere sector worden toegespitst op “moonshot”-projecten met een sterke wetenschappelijke component, waarmee de EU-brede waardecreatie en strategische autonomie worden gestimuleerd (zie voorbeelden hieronder).

Mogelijke “moonshot” -projecten:

- samen met de andere deelnemende landen aan de Europese Organisatie voor Kernfysisch Onderzoek (CERN) investeren in de Future Circular Collider van CERN. Doel is de voorsprong van Europa op het gebied van deeltjesfysica te behouden. De financiering (tot 20 % van de totale kosten) kan afkomstig zijn van Horizon Europa;
- het ontwikkelen van slimme en schone luchtvaart en Europees leiderschap in de volgende generatie CO₂-vrije luchtvaartuigen en geautomatiseerd luchtverkeersbeheer. Hiervoor is een partnerschap met de industrie en sterke wetenschappelijke en technische capaciteit nodig, ondersteund door Horizon Europa, maar ook een robuuste component voor industriële uitrol vanuit het Fonds voor concurrentievermogen;
- de kwantumcomputer van de toekomst bouwen: van Europa het eerste continent maken waar kwantumcomputing volledig in het dagelijks leven is geïntegreerd, met toepassingen van gepersonaliseerde geneeskunde tot klimaatmodellering, en het oplossen van tot dusver onmogelijk oplosbare problemen voor 450 miljoen burgers;
- het ontwikkelen en toepassen van de volgende generatie AI. Deze zal worden ontwikkeld door, met en voor Europese wetenschappers en het Europese bedrijfsleven, door de knapste koppen ter wereld naar Europa te halen (en in Europa te houden). De volgende generatie AI zou wetenschappelijke en economische kansen opleveren die veel verder gaan dan de huidige AI-golf, wat Europa een leidende positie zou verschaffen;
- totstandbrenging van soevereiniteit op het gebied van kritieke onderzoeksgegevens in Europa: van Europa de meest betrouwbare plek ter wereld maken voor kritieke gegevens voor onderzoek, waardoor Europese onderzoekers, universiteiten en bedrijven een ongeëvenaard concurrentievoordeel hebben bij het aanpakken van dringende mondiale uitdagingen, van klimaatverandering tot pandemieën;
- ontwikkeling van geautomatiseerd vervoer en geautomatiseerde mobiliteit in Europa, waarmee het vervoer veiliger en de verkeersstromen efficiënter worden, de emissies worden verlaagd en inclusiever vervoer mogelijk wordt gemaakt;
- investeren in innovatieve therapieën voor menselijke regeneratie voor een gezonder leven en een sterkere economie: benutten van de Europese excellentie en deskundigheid in onderzoek op het gebied van regeneratieve behandelingen, en de Europese gezondheidsindustrie aanzienlijk versterken, waardoor zij bij uitstek in innovatieve therapieën kan aanbieden. Met deze therapieën hebben het potentieel ziekten aan te pakken die momenteel niet te genezen zijn;
- het stimuleren van de groene transitie door middel van fusie-energie: de eerste commerciële kernfusiecentrale, die veilige, consistente en betrouwbare elektriciteit kan opwekken om woningen, bedrijven en energie-intensieve industrieën van stroom te voorzien. Het overbruggen van de wetenschappelijke, technische en technologische uitdagingen om in Europa als eerste tegen 2034 fusie-energie op het net te hebben;

- de maan toegankelijk maken voor Europeanen: om het voortouw te nemen in de ruimte-economie moet Europa de volgende generatie ruimtevervoer en -logistiek ontwikkelen, waarmee zware vracht en geavanceerde ruimtebotica kunnen worden gelanceerd en teruggekegen, zodat exploratie van ruimtehulpbronnen en gebruik daarvan tegen 2040 mogelijk zijn.;
- waterverontreiniging in de EU tot nul terugbrengen: voor waterweerbaarheid is het nodig een economie tot stand te brengen waarin daadwerkelijk slim met water wordt omgegaan en waarmee te allen tijde voor voldoende, schoon en betaalbaar water en sanitair wordt gezorgd, ook in crisissituaties en extreme klimaatomstandigheden. Dit vereist het stimuleren van baanbrekende innovatie, marktintroductie en grootschalige acceptatie van eindgebruikers van bijvoorbeeld geavanceerde waterbehandelingstechnologieën voor het verwijderen van schadelijke verontreinigende stoffen, waterefficiëntie, technologieën die duurzaam hergebruik of vervanging van water mogelijk maken, alsook op de natuur gebaseerde oplossingen en ontziltingstechnologieën, om te zorgen voor voldoende en schoon water voor industrieel en huishoudelijk gebruik, om een goede waterkwaliteit en -beschikbaarheid voor ecosystemen te beschermen en te herstellen, en om het concurrentievermogen van de EU-industrieën te vergroten;
- bouwen aan een nieuw hoofdstuk in de ontdekking en verkenning van de diepzee door het ontwikkelen, verbinden, besturen en beveiligen van de volgende generatie Europese technologieën en capaciteiten voor oceaanobservatie, zowel vanuit de ruimte als de lucht, of met boeien, schepen of onderwaterdrones en -voertuigen. Europa heeft strategische autonomie nodig in alle infrastructuur en gegevens- en informatiediensten voor oceaanobservatie om zijn leiderschap op het gebied van oceaanbeleid te versterken: van het beschermen en herstellen van de gezondheid van de oceanen en het stimuleren van het concurrentievermogen en de duurzaamheid van de blauwe economie tot het verbeteren van de maritieme veiligheid en defensie en het versterken van de oceaandiplomatie van de EU.

In onderlinge afstemming met het Europees Fonds voor concurrentievermogen zullen de acties van het programma worden gebruikt om marktfalen of suboptimale investeringssituaties op evenredige wijze aan te pakken, zonder dat particuliere financiering wordt gedupliceerd of verdrongen, en moeten zij een duidelijke Europese toegevoegde waarde hebben. Dit heeft tot doel de verenigbaarheid van de acties van het programma met de EU-staatssteunregels te waarborgen, zodat buitensporige concurrentievervalsingen op de interne markt worden vermeden.

Het voorstel is ook volledig in overeenstemming met de aanpak die in het kader van het Europees semester voor coördinatie van het economisch beleid is gevolgd om structurele hervormingen te ondersteunen ter verbetering van de kwaliteit en efficiëntie van nationale onderzoeks- en innovatiesystemen op drie niveaus: ten eerste via aanzienlijke investeringen in onderzoek en innovatie op wetenschappelijk en technologisch gebied, ten tweede door het ondernemingsklimaat meer innovatievriendelijk en minder risicomijdend te maken, en ten derde door de Europese burgers te ondersteunen tijdens wat een snelle en, voor sommigen, turbulente overgang zal zijn die wordt gedreven door innovatie, digitalisering en wereldwijde megatrends zoals kunstmatige intelligentie en de circulaire economie.

2. RECHTSGRONDSLAG, SUBSIDIARITEIT EN EVENREDIGHEID

• Rechtsgrondslag

De titels “Industrie” en “Onderzoek en technologische ontwikkeling en ruimte” (artikel 173, lid 3, artikel 182, lid 1, artikel 183 en artikel 188, tweede alinea), en artikel 322, lid 1, punt a), van het VWEU vormen de rechtsgrondslag van “Horizon Europa”.

• Subsidiariteit (bij niet-exclusieve bevoegdheid)

Op basis van artikel 4, lid 3, VWEU heeft de Unie op dit gebied gedeelde (parallele) bevoegdheid. Ten eerste zorgt EU-financiering voor betere samenwerking en integratie tussen belanghebbenden en tussen landen, waardoor nationale belemmeringen worden weggenomen en een kritische massa wordt gecreëerd om gemeenschappelijke uitdagingen aan te pakken. Ten tweede zorgt de EU, door het aanpakken van marktfalen en suboptimale investeringsvoorwaarden en het bewerkstelligen van economische impact, voor versterking van de economische veerkracht, mobilisering van particuliere fondsen, het aantrekken van kapitaal, een verhoging van de productiviteit in de hele EU en de ondersteuning van economisch voordelige projecten die anders misschien niet zouden slagen. Door het concurrentievermogen EU-breed te ondersteunen, kunnen de beste wetenschappelijke en innovatieve ideeën uit de hele EU worden geselecteerd. Ten derde kan de EU, door gericht te investeren en middelen te bundelen, uitdagingen die in de hele EU spelen beter aanpakken en gedeelde prioriteiten bevorderen, zoals de digitale en de groene transitie.

Met deze aanpak op EU-niveau worden baanbrekende innovaties en strategische doelstellingen ondersteund, waardoor de coördinatiebeperkingen tussen de lidstaten worden ondervangen. In ex-postsimulaties wordt bijvoorbeeld geschat dat essentiële innovaties, zoals mRNA-vaccins tegen COVID-19, zonder decennialange EU-financiering voor onderzoek en infrastructuur met maanden zouden zijn vertraagd, waardoor de kritieke snelle marktintroductie, en daarmee de daaropvolgende maatschappelijke voordelen, zouden zijn belemmerd.

• Evenredigheid

De Unie zal acties ondernemen om grensoverschrijdende samenwerking en wereldwijde concurrentie mogelijk te maken zodat dat de beste voorstellen worden geselecteerd. Hierdoor wordt het niveau van excellentie verhoogd en krijgen de vooraanstaande O&I-initiatieven meer zichtbaarheid. Het ondersteunt bovendien de transnationale mobiliteit en trekt de beste talenten vanuit de hele wereld aan. Een programma op het niveau van de Unie is het best geschikt voor risicovolle en langlopende O&I-projecten omdat het risico wordt gedeeld en een groter toepassingsgebied en grotere schaalvoordelen kunnen worden gecreëerd. Er zal worden gestreefd naar onderlinge verbanden met nationale initiatieven, met name op het gebied van innovatie.

Dergelijke programma's kunnen zorgen voor bijkomende openbare en particuliere investeringen in O&I, bijdragen tot de verdere versterking van het Europese O&I-landschap en de commercialisering en verbreiding van innovatie versnellen. Programma's op het niveau van de Unie kunnen bovendien de beleidsvorming en beleidsdoelstellingen ondersteunen.

De voorgestelde acties gaan niet verder dan nodig is om de doelstellingen van Unie te bereiken.

• Keuze van het instrument

Onderzoek en innovatie vereisen, vanwege het langetermijn- en bottom-upkarakter ervan, een onafhankelijk, geïntegreerd en voorspelbaar afzonderlijk programma dat de juiste voorwaarden biedt om nieuwe ideeën op te leveren en op de markt te brengen. Om disruptieve oplossingen

mogelijk te maken, is het van essentieel belang dat onderzoek en innovatie onafhankelijk blijven en dat er continuïteit is in de financiering. Daarom heeft Horizon Europa, hoewel het sterk is gekoppeld aan het Europees Fonds voor concurrentievermogen, zijn onafhankelijke rechtsgrondslag, zoals vereist op grond van artikel 182 VWEU, zijn merk en zijn positieve internationale reputatie behouden, voortbouwend op zijn bewezen succes op lange termijn als betrouwbaar kader voor excellentie, samenwerking en impact.

De rechtshandeling schept rechten en verplichtingen voor begunstigden, die verbindend zijn in al hun onderdelen en rechtstreeks toepasselijk zijn in elke lidstaat van de Unie, en voor de landen die met het kaderprogramma voor onderzoek en innovatie zijn geassocieerd.

3. EVALUATIE, RAADPLEGING VAN BELANGHEBBENDEN EN EFFECTBEOORDELING

- **Evaluatie van bestaande wetgeving en controle van de resultaatgerichtheid ervan**

Evaluaties achteraf en geschiktheidscontroles van bestaande wetgeving zijn van essentieel belang om ervoor te zorgen dat het volgende kaderprogramma voor O&I voortbouwt op wat werkt en wat niet werkt verbetert. Door de doeltreffendheid, efficiëntie en samenhang van maatregelen uit het verleden te beoordelen, leveren deze evaluaties cruciale gegevens op om tot een betere beleidsvorming te komen, onnodige regeldruk te verminderen en financieringsinstrumenten af te stemmen op veranderende wetenschappelijke, technologische en maatschappelijke behoeften. Dit draagt bij tot een responsiever, effectiever en toekomstbestendiger onderzoeks- en innovatie-ecosysteem.

- **Raadpleging van belanghebbenden**

In het kader van de voorbereiding van het volgende MFK, dat in 2028 van start gaat, heeft de Europese Commissie een openbare raadpleging gehouden om standpunten te verzamelen over EU-financiering voor concurrentievermogen.

Tijdens de openbare raadpleging, die van 12 februari tot en met 7 mei 2025 plaatsvond, zijn 2 034 reacties op de enquête en 462 standpuntnota's verzameld, met een sterke deelname van EU-burgers (26 %), de academische wereld (22 %) en overheidsinstanties (13 %), samen met bedrijven, ngo's en andere netwerken van belanghebbenden.

De meeste respondenten die ervaring hadden met Horizon Europa, spraken zich positief uit over het financieringsproces, van het in kaart brengen van financieringsmogelijkheden tot de relevantie en duidelijkheid van de oproepen. Zij wezen echter op de aanvraagprocedure en het algemene tijdschema als belangrijke zwakke punten, en benadrukten de noodzaak van vereenvoudiging, duidelijkheid en meer samenhang om de toegankelijkheid te verbeteren, met name voor kmo's en nieuwkomers. De respondenten erkenden dat versnippering van de steun over het investeringstraject een belemmering vormt voor het concurrentievermogen, met name in verband met het gebrek aan investering in onderzoek en innovatie.

De openbare raadpleging werd aangevuld met gerichte raadpleging van belangrijke groepen belanghebbenden in de industrie en in onderzoek en innovatie. Belanghebbenden op het gebied van onderzoek en innovatie zijn actief betrokken geweest bij de vormgeving van het debat over de toekomstige rol van onderzoek en innovatie voor het concurrentievermogen van de EU, met name na de bekendmaking van de politieke beleidslijnen van de Commissie in juli 2024 en het kompas voor concurrentievermogen in februari 2025.

- **Externe expertise**

Dit initiatief bouwt voort op drie belangrijke externe verslagen: dat van Mario Draghi over het concurrentievermogen van de EU, dat van Enrico Letta over de toekomst van de eengemaakte markt, en dat van de deskundigengroepen van de Commissie over de tussentijdse evaluatie van Horizon Europa.

Alle drie de verslagen hebben dezelfde kernboodschap: **Europa moet innoveren, zich aanpassen en leiderschap tonen** om zijn concurrentievermogen, welvaart, duurzaamheid en veiligheid te beschermen. Hun analyses bieden een sterke analytische en politieke basis voor het voorgestelde kaderprogramma voor O&I en voor de bredere strategische oriëntatie van het Europees Fonds voor concurrentievermogen.

- **Effectbeoordeling**

Dit voorstel wordt ondersteund door een uitgebreide effectbeoordeling voor het Europees Fonds voor concurrentievermogen, dat 14 programma's omvat die bijdragen aan het concurrentievermogen van de EU.

Volgens de politieke beleidslijnen van de Commissie zal het volgende MFK doelgerichter, eenvoudiger en doeltreffender worden. De architectuur van het nieuwe MFK zal daarom aanzienlijk verschillen van de huidige structuur. Gezien deze bijzondere voorbereiding van een nieuw MFK ontbraken verschillende belangrijke elementen in de effectbeoordeling. De Raad voor regelgevingstoetsing heeft daarom bij wijze van uitzondering besloten een advies zonder kwalificatie uit te brengen.

De Raad voor regelgevingstoetsing merkte op dat het verslag aanzienlijke tekortkomingen bevatte, onder meer wat betreft het toepassingsgebied, de governance en de samenhang met andere delen van het MFK. Deze tekortkomingen zijn aangepakt in de wetgevingsvoorstellen voor zowel het Europees Fonds voor concurrentievermogen als Horizon Europa.

In overeenstemming met de noodzaak van "eenvoud, flexibiliteit, snelheid en strategische focus", zoals uiteengezet in de politieke beleidslijnen, zijn in de effectbeoordeling drie opties beoordeeld die van invloed zijn op de structuur van de EU-financiering, variërend van de voortzetting van de 14 programma's met betrekking tot concurrentievermogen tot de consolidatie ervan in een fonds voor concurrentievermogen:

- A. ongewijzigd beleid, plus: lichte coördinatie;
- B. betere coördinatie tussen bestaande programma's (één "rulebook");
- C. consolidatie van programma's in een nieuw Europees Fonds voor concurrentievermogen in één of twee handelingen.

De consolidatie van programma's in twee handelingen, zoals voorzien in optie C, werd beschouwd als de beste beleidsoptie, waarmee het merk "Horizon Europa" wordt behouden en tegelijkertijd volledig wordt bijgedragen tot de doelstellingen van het Fonds voor concurrentievermogen doordat de doelstellingen, de structuur, het bestuur en de regels van de twee handelingen worden geïntegreerd. Tegelijkertijd wordt voorzien in een op zichzelf staand kaderprogramma voor O&I om de integriteit van onderzoek en innovatie te waarborgen en aan de vereisten van artikel 182 VWEU te voldoen. Ook het Europees Parlement, de lidstaten en de met Horizon Europa geassocieerde derde landen hebben dit standpunt herhaald.

- **Vereenvoudiging**

Vereenvoudiging is een **overkoepelende prioriteit** van de Commissie, met als doel de lasten en de complexiteit te verminderen en snelheid en flexibiliteit te bevorderen.

Aangezien het kaderprogramma voor onderzoek en innovatie het grootste programma van de Unie onder direct beheer is, is het een voor de hand liggende prioriteit voor vereenvoudiging. Vereenvoudiging voor de begunstigden zal onder meer worden bereikt door:

- **een kortere duur van het werkprogramma met minder prescriptieve programmering:** het aantal onderwerpen wordt verminderd, de beschrijvingen van de onderwerpen worden verkort en het aantal onderwerpen met maar één project wordt tot een minimum beperkt;
- **standaard open onderwerpen:** minder prescriptief, met meer vrijheid voor aanvragers om op verschillende wijzen tot resultaten te komen;
- **continuïteit en verdere vereenvoudiging van het financieringslandschap:** er wordt geen onderscheid gemaakt tussen onderzoeks- en innovatieacties enerzijds, en innovatieacties anderzijds, maar gebruikgemaakt van één financieringspercentage van maximaal 100 %, behalve voor andere entiteiten met winstoogmerk die geen kmo's zijn, waarvoor een financieringspercentage van maximaal 70 % geldt. De financieringspercentages zijn het maximum en kunnen worden verlaagd wanneer dit voor de uitvoering van specifieke acties gerechtvaardigd is;
- **meer gebruik van vereenvoudigde kostenopties:** voortbouwend op de ervaring die is opgedaan met proefprojecten met vaste bedragen in het kader van Horizon 2020 en de bredere toepassing ervan in Horizon Europa, wordt financiering in de vorm van vaste bedragen de standaardvorm voor bijdragen van de Unie, tenzij anders is bepaald. Ook zal gebruik worden gemaakt van andere vereenvoudigde kostenopties, zoals personeelseenhedenkosten. Deze vereenvoudigingsmaatregelen zijn erop gericht bredere deelname te bevorderen, met name van nieuwkomers en kleinere entiteiten, met behoud van goed financieel beheer en goed financieel toezicht.

In combinatie met de ongekende vereenvoudigingsinspanning zal Horizon Europa **sneller** worden **uitgevoerd** door de maximale subsidietoekenningstermijn te verkorten tot zeven maanden, een van de snelste subsidietoekenningstermijnen voor EU-programma's en twee maanden sneller dan de in het Financieel Reglement vastgestelde maximale subsidietoekenningstermijn.

De toezegging van zowel het Europees Parlement als de Raad om het vereenvoudigingsbeginsel in de gewone wetgevingsprocedure te handhaven, zal van cruciaal belang zijn.

• **Grondrechten**

Deze verordening eerbiedigt de grondrechten en neemt de beginselen in acht die zijn erkend in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en andere internationale mensenrechtenverdragen waarbij de lidstaten en de Unie partij zijn.

4. GEVOLGEN VOOR DE BEGROTING

De begroting van alle voorstellen wordt gegeven in lopende prijzen. De Commissie kan, op basis van een kosten-batenanalyse, de uitvoerende agentschappen blijven inzetten voor de uitvoering van Horizon Europa.

5. OVERIGE ELEMENTEN

- **Uitvoeringsplanning en regelingen betreffende controle, evaluatie en rapportage**

Dit initiatief zal worden gemonitord via het prestatiekader voor de begroting voor de periode na 2027, dat in een afzonderlijk voorstel aan de orde komt. Het prestatiekader voorziet in een uitvoeringsverslag tijdens de uitvoeringsfase van het programma en in een retrospectieve evaluatie overeenkomstig artikel 34, lid 3, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509. De evaluatie wordt uitgevoerd volgens de richtsnoeren van de Commissie voor betere regelgeving en zal worden gebaseerd op indicatoren die relevant zijn voor de doelstellingen van het programma.

- **Andere horizontale kwesties die op het voorstel van toepassing zijn**

Programmabeginselen: het programma zal zorgen voor de doeltreffende bevordering van de waarden en beginselen van de Europese Onderzoeksruimte en het pact voor onderzoek en innovatie, met name ethiek en integriteit in onderzoek en innovatie, vrijheid van wetenschappelijk onderzoek, gendergelijkheid en gelijke kansen, en open wetenschap, en voor de bevordering van aantrekkelijke onderzoeksloopbanen en mobiliteit.

De **internationale samenwerking** zal verder worden versterkt, met als doel bij te dragen tot het concurrentievermogen en de excellentie van de Unie op het gebied van O&I, waarbij een balans wordt gevonden tussen de risico's en voordelen van samenwerking met derde landen en entiteiten uit derde landen.

Valorisatie en verspreiding: om het concurrentievermogen van de Unie te vergroten, worden, in overeenstemming met de valorisatiestrategie van de Commissie, specifieke steuninstrumenten en -instrumenten ingevoerd om het valorisatieproces te vergemakkelijken en te versnellen en ervoor te zorgen dat onderzoeksresultaten worden omgezet in echte toepassingen. Hiermee worden overheidsinvesteringen in O&I omgezet in nieuwe marktkansen en tastbare waarde voor de samenleving en de industrie.

De **strategische sturing wordt afgestemd** op het Fonds voor concurrentievermogen en het coördinatie-instrument voor het concurrentievermogen.

- **Artikelsgewijze toelichting**

Horizon Europa bouwt voort op meer dan 40 jaar EU-investeringen in onderzoek en innovatie. Het is bedoeld om wetenschap te bevorderen, de kernwaarden van onafhankelijkheid en openheid te beschermen, de basis van excellente kennis in Europa te vergroten en het concurrentievermogen van de EU te versterken. Het is zodanig gestructureerd dat de samenhang en prestaties worden verbeterd.

Er wordt voorgesteld een structuur met vier pijlers te gebruiken.

- Met **pijler I (Wetenschap op topniveau)** wordt beoogd de wetenschappelijke basis van de EU te versterken, toptalenten aan te trekken, onderzoek van topniveau in Europa te bevorderen en de beste wetenschap voor EU-beleid te bieden. Toponderzoek en mobiliteit van onderzoekers staan centraal in de ambitie van Europa om de beste plaats ter wereld te zijn voor het doen van onderzoek: "Kies Europa". Daarom omvat deze pijler:

- de Europese Onderzoeksraad (ERC). De ERC zal worden uitgebreid om zijn vermogen om grensverleggend onderzoek te ondersteunen te vergroten, met de nadruk op de financiering van excellente onderzoekers en hun teams;
- de Marie Skłodowska-Curie-acties (MSCA's). De MSCA's zullen de opleiding en loopbaanontwikkeling van onderzoekers blijven ondersteunen;

- wetenschap voor EU-beleid: de niet-nucleaire directe acties van het Gemeenschappelijk Centrum voor onderzoek (JRC).
- **Pijler II (Concurrentievermogen en samenleving)**, heeft tot doel gezamenlijk onderzoek en innovatie op gebieden met een grote maatschappelijke impact te ondersteunen, met de nadruk op het aanpakken van mondiale maatschappelijke uitdagingen en het stimuleren van het concurrentievermogen van de EU. Deze pijler zal vergelijkbaar zijn met de structuur van de actiegebieden van het Europees Fonds voor concurrentievermogen en de vier beleidsterreinen daarvan. Dit zal zorgen voor coherente steun in het gehele investeringstraject. Daarnaast zal een specifiek beleidsterrein van het nieuwe Horizon Europa gericht zijn op bottom-uponderzoek, met name op het gebied van mondiale maatschappelijke uitdagingen zoals migratie, desinformatie en het beschermen, versterken en bevorderen van de democratie, alsook op sociale en economische transformaties, inclusieve samenlevingen en sociale cohesie. De strategische programmering voor gezamenlijk onderzoek zal worden gebaseerd op een interne beoordelingscapaciteit, de “waarnemingspost voor opkomende technologieën”, als bedoeld in Verordening (EU) [XXX]* van het Europees Parlement en de Raad [Europees Fonds voor concurrentievermogen]¹. Partnerschappen blijven een belangrijk instrument van het programma en werken op synergetische wijze samen met het Europees Fonds voor concurrentievermogen in het kader van de desbetreffende stuurprocessen. Er wordt voorgesteld om de activiteiten en organisatie ervan radicaal te vereenvoudigen en te stroomlijnen. Partnerschappen kunnen verschillende vormen aannemen: publiek-publiek-privaat, publiek-publiek of publiek-privaat.
- Doel van **pijler III (Innovatie)** is om innovatie in Europa te ondersteunen, met de nadruk op het bevorderen van de ontwikkeling van nieuwe producten, diensten en bedrijfsmodellen. Deze pijler omvat:
  - de Europese Innovatieraad (EIC). De EIC zal innovatieve start-ups en kmo’s ondersteunen, met de nadruk op het bevorderen van disruptieve innovatie en ondernemerschap. Het wordt uitgebreid met:
    - meer op ARPA gebaseerde elementen in haar activiteiten, waarbij projecten met een hoog risico gefaseerd worden ondersteund of stopgezet, op basis van hun potentieel, zoals beoordeeld door deskundige programmabeheerders, om disruptieve oplossingen te bieden. Daarmee worden trajecten voor de integratie van ERC-projecten of gezamenlijke onderzoeksprojecten in de EIC ontwikkeld om baanbrekende technologieën sneller te commercialiseren en op te schalen;
    - een met DARPA vergelijkbare aanpak, die gericht is op de ondersteuning en opschaling van start-ups op het gebied van defensie of van tweërlei gebruik en die volledig complementair is aan het InvestEU-instrument van het EFC, de EU-regeling voor defensie-innovatie (Eudis) en de activiteiten van het initiatief voor ruimtevaartondernemerschap Cassini;
    - het zal een ongekende kans bieden om start-ups en scale-ups voor tweërlei gebruik en op defensiegebied te ondersteunen, met inbegrip van start-ups en scale-ups die van strategisch en kritiek belang worden geacht voor de belangen van de Unie en haar lidstaten en die gerichte

---

¹ PB C van , blz. .

rechtstreekse steun benodigen maar geen toegang hebben tot voldoende kapitaal van de markt;

- nauwe coördinatie en synergie met de beleidsterreinen van het Europees Fonds voor concurrentievermogen met betrekking tot de definitie van “uitdagingen”;
  - de bestaande financiering van deep tech in het kader van het Scaleup Europe-fonds, zoals aangekondigd in de strategie voor start-ups en scale-ups, zal worden uitgevoerd onder de in het huidige MFF overeengekomen voorwaarden. Alle toekomstige opschalingsfinanciering zal plaatsvinden in het kader van het EFC;
- innovatie-ecosystemen, met inbegrip van activiteiten ter bevordering van de integratie van de kennisdriehoek (hoger onderwijs, onderzoek en innovatie, en het bedrijfsleven) in de hele Unie.

Er zal worden voorzien in nauwe samenwerking tussen gezamenlijk onderzoek in het kader van pijler II en steun voor start-ups en scale-ups in het kader van pijler III om de vraagzijde voor start-ups en scale-ups te versterken door deze te koppelen aan grote ondernemingen in Europa en door innovatieve maatregelen inzake overheidsopdrachten op EU- en nationaal niveau te faciliteren.

- **Pijler IV (Europese Onderzoekruimte)** heeft als doel de ontwikkeling van een gezamenlijke Europese Onderzoekruimte (EOR) te ondersteunen, met de nadruk op het bevorderen van excellentie, inclusiviteit en doeltreffendheid. Deze pijler omvat:
  - het EOR-beleid. Met deze component wordt het opstellen van het EOR-beleid ondersteund, met de nadruk op het bevorderen van excellentie, inclusiviteit en doeltreffendheid;
  - infrastructuur voor onderzoek en technologie. Met deze component wordt de ontwikkeling en exploitatie van onderzoeks- en technologie-infrastructuur ondersteund, waaronder voor het eerst steun voor kapitaaluitgaven;
  - verbreding van de deelname en verspreiding van excellentie. Met deze component wordt de ontwikkeling van onderzoeks- en innovatiecapaciteit in alle regio's van Europa ondersteund.

Voorstel voor een

VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

tot vaststelling van Horizon Europa — het kaderprogramma voor onderzoek en innovatie — voor de periode 2028-2034, tot vaststelling van de regels ervan voor deelname en verspreiding, en tot intrekking van Verordening (EU) 2021/695

(Voor de EER relevante tekst)

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 173, lid 3, artikel 182, lid 1, artikel 183, artikel 188, tweede alinea, en artikel 322, lid 1, punt a),

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Na toezending van het ontwerp van wetgevingshandeling aan de nationale parlementen,

Gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité²,

Gezien het advies van het Comité van de Regio's³,

Gezien het advies van de Rekenkamer (1),

Handelend volgens de gewone wetgevingsprocedure,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) De Unie wil haar wetenschappelijke en technologische basis versterken door de Europese onderzoeksruimte (EOR) te versterken waarin onderzoekers, wetenschappelijke kennis en technologie vrij circuleren, en door de concurrentiekracht van de Unie, ook van haar industrie, te stimuleren, en tegelijk alle activiteiten op het gebied van onderzoek en innovatie (O&I) te bevorderen ter verwezenlijking van de strategische prioriteiten van de Unie, die uiteindelijk tot doel hebben vrede, de waarden van de Unie en het welzijn van haar volkeren te bevorderen.
- (2) Om wetenschappelijke, technologische, economische, ecologische en maatschappelijke effecten te sorteren en ervoor te zorgen dat de investeringen van de Unie op het gebied van onderzoek en innovatie zo veel mogelijk waarde toevoegen, moet de Unie investeren in onderzoek en innovatie via Horizon Europa — het kaderprogramma voor onderzoek en innovatie — voor de periode 2028-2034 (“het programma”), dat het concurrentievermogen, de veerkracht, de duurzaamheid, het technologisch leiderschap en de sociale cohesie moet versterken.
- (3) Het programma moet nauw verbonden zijn met Verordening (EU) [XXX]* van het Europees Parlement en de Raad [Europees Fonds voor concurrentievermogen]⁴ door

---

² PB C van , blz. .

³ PB C van , blz. .

⁴ PB C van , blz. .

- onderzoek en innovatie centraal te stellen in de economische en investeringsstrategie van de Unie.
- (4) Overeenkomstig artikel 8 en artikel 10 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) en het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie moet de Unie er daarnaast naar streven de ongelijkheden tussen mannen en vrouwen weg te nemen, de gelijkheid van mannen en vrouwen te bevorderen en discriminatie te bestrijden.
  - (5) In een snel veranderende economische, sociale en geopolitieke situatie is uit recente ervaring gebleken dat het meerjarig financieel kader en de bijbehorende uitgavenprogramma's van de Unie flexibeler moeten zijn. Daartoe, en in overeenstemming met de doelstellingen van het programma, moet bij de financiering voldoende rekening worden gehouden met de veranderende beleidsbehoeften en prioriteiten van de Unie zoals vastgesteld in relevante door de Commissie gepubliceerde documenten, resoluties van het Europees Parlement en conclusies van de Raad, en moet tegelijkertijd worden gezorgd voor voldoende voorspelbaarheid voor de uitvoering van de begroting.
  - (6) De regels van het programma voor deelname en verspreiding zijn bedoeld om de toegang verder te vereenvoudigen, meer openheid te bieden en het effect van Uniefinanciering te maximaliseren.
  - (7) Het programma moet bijdragen aan het verhogen van de publieke en private investeringen in O&I in de lidstaten, en aldus tot het bereiken van een totaal investeringsdoel van ten minste 3 % van het bruto binnenlands product (bbp) van de Unie in onderzoek en ontwikkeling. De investeringen van de lidstaten in O&I moeten worden beoordeeld met behulp van het kader voor de coördinatie van het economisch, begrotings-, werkgelegenheids- en sociaal beleid in de Unie: het proces van het Europees semester. Om die doelstelling te realiseren zouden de lidstaten en de particuliere sector het programma moeten aanvullen met meer eigen investeringsacties op het gebied van onderzoek, ontwikkeling en innovatie. De Unie heeft gestage vooruitgang geboekt bij het opvoeren van de investeringen in onderzoek en ontwikkeling, maar blijft achter bij andere wereldleiders. Toen het voornoemde streefcijfer van 3 % meer dan twee decennia geleden werd vastgesteld, werd het belang van onderzoek en ontwikkeling als basis voor een kennismaatschappij erkend. Hoewel de doelstelling verschillende lidstaten heeft aangemoedigd hun eigen doelstellingen inzake onderzoeks- en ontwikkelingsintensiteit vast te stellen, blijft er sprake van aanzienlijke verschillen en hebben slechts enkele lidstaten hun investeringsambitie bereikt of overtroffen.
  - (8) Zoals in het Horizon Europa-programma moet ook in dit programma verder rekening worden gehouden met de OESO-definities betreffende gereedheidsniveaus van een technologie (*Technological Readiness Levels*, TRL's) bij de classificatie van activiteiten op het gebied van technologisch onderzoek, productontwikkeling en demonstratie, alsmede bij het bepalen van de soorten acties die in oproepen tot het indienen van voorstellen kunnen worden gebruikt. Er mogen geen subsidies worden toegekend aan acties waarvan de activiteiten TRL 8 overschrijden. Het werkprogramma moet voorzien in de mogelijkheid subsidies toe te kennen voor grootschalige productvalidatie en marktreplicatie naar aanleiding van oproepen in het kader van het deel "Concurrentievermogen en samenleving".
  - (9) Het moet mogelijk zijn om delen van de begroting uit te voeren via Europese partnerschappen met andere publieke en particuliere entiteiten indien dit de meest

doeltreffende manier is om de beleidsdoelstellingen te verwezenlijken. Europese partnerschappen moeten worden opgezet wanneer een nauwe betrokkenheid van de Unie vereist is en moeten voorzien in passende stemrechten voor de Unie en voldoende mede-investeringen door andere partners om de Unie-financiering ten volle te benutten. Om synergieën en efficiëntie te bevorderen, moet worden voorzien in geharmoniseerde regels. Daarom moet een strategische en coherente portefeuille van een beperkt aantal Europese partnerschappen worden gecreëerd.

- (10) De Europese partnerschappen, die ook de vorm van gemeenschappelijke ondernemingen kunnen aannemen, moeten, als essentieel instrument om industriële betrokkenheid en investeringen om te zetten in gezamenlijk onderzoek en gezamenlijke innovatie, bijdragen tot de specifieke beleidsdoelstellingen van de beleidsterreinen van het Europees Fonds voor concurrentievermogen en waar nodig daarmee worden ondersteund om deze doelstellingen te verwezenlijken.
- (11) De bij Verordening (EU) 2021/695 opgezette EU-missies moeten een transformerend systeemeffect hebben op de maatschappij door samenwerking tussen de disciplines, sectoren, beleidsterreinen en landen te bevorderen. Zij moeten door middel van onderzoek en innovatie de baanbrekende technologieën, diensten, producten en sociale innovaties ontwikkelen die nodig zijn om hun ambitieuze doelstellingen te verwezenlijken. Anderzijds moeten de EU-missies de ontwikkeling, schaalvergroting en toepassing van innovatieve oplossingen versnellen en bijdragen tot het creëren van leidende markten voor nieuwe producten en diensten. De onderzoeks- en innovatieactiviteiten van de missies moeten vanuit het kaderprogramma worden gefinancierd, terwijl de uitrol en opschaling door middel van andere EU-programma's en met nationale financiering moeten plaatsvinden.
- (12) De faciliteit voor het Nieuw Europees Bauhaus (NEB) is verankerd in het strategisch plan van Horizon Europa voor de periode 2025-2027⁵ en is een meerjarig financieringsinstrument dat bedoeld is om de transformatie van wijken te versnellen door middel van duurzaam en inclusief ontwerp. De O&I-component daarvan moet door Horizon Europa worden gefinancierd, terwijl de uitrolcomponent door middel van andere EU-programma's en met nationale financiering moet worden gerealiseerd.
- (13) De Europese Onderzoeksraad (ERC) moet voorzien in aantrekkelijke en flexibele financiering, zodat getalenteerde en creatieve individuele onderzoekers de meest veelbelovende richtingen op de wetenschappelijke grensgebieden kunnen verkennen, met een doelbewuste nadruk op de vorming van beginnende onderzoekers. Deze inzet voor door onderzoekers zelf aangestuurd onderzoek, dat wordt geselecteerd door middel van EU-brede concurrentie die uitsluitend gebaseerd is op het criterium van excellentie en openstaat voor talent, ongeacht nationaliteit of herkomst, is van fundamenteel belang om de knapste koppen ter wereld aan te trekken en van Europa nog meer een wereldwijd toonaangevend centrum voor onderzoek en innovatie te maken.
- (14) In een op kennis gebaseerde wereldeconomie moeten het concurrentievermogen, het technologische leiderschap en het vermogen van de Unie om mondiale uitdagingen aan te pakken op lange termijn met name afhangen van haar vermogen om te zorgen voor het ontwikkelen, het aantrekken en het behouden van hooggekwalificeerde onderzoekers met internationale connecties. Strategische investeringen in toponderzoekers en in hun opleiding, mobiliteit en loopbaanvooruitzichten binnen en buiten de academische wereld zijn van essentieel belang om innovatie, economische veerkracht en maatschappelijk welzijn te ondersteunen. Overeenkomstig de beginselen

---

⁵ Besluit C(2024) 1741 van de Commissie van 20.3.2024.

van het Europees Handvest voor onderzoekers zijn de Marie Skłodowska-Curie-acties (MSCA's) van groot belang om de verwezenlijking van deze doelstelling dichterbij te brengen. Het programma moet de banden tussen universiteiten en innovatie-ecosystemen, met inbegrip van de particuliere sector, versterken. Het moet de voltooiing van de Europese onderzoeksruimte mogelijk maken, onder meer door de ontwikkeling van de capaciteit van de Europese hogeronderwijssector om te concurreren met mondiale tegenhangers door middel van samenwerking, het koesteren en aantrekken van talent en het aantrekken van meer particuliere investeringen en onder meer via initiatieven op het gebied van hoger onderwijs, zoals allianties van Europese universiteiten, in synergie met Erasmus+ en in overeenstemming met de doelstellingen en activiteiten van deze verordening.

- (15) Met de Europese Innovatieraad (EIC) moet marktcreërende deeptechinnovatie worden gestimuleerd. De EIC moet deze deeptech-innovaties door middel van haar instrumenten identificeren, ontwikkelen en uitrollen. Door middel van samenhangende en gestroomlijnde ondersteuning moet de EIC het gebrek aan overheidssteun en particuliere investeringen voor baanbrekende technologieën en deeptechinnovatie verhelpen. De EIC moet ernaar streven door middel van zijn instrumenten een brug te slaan wat betreft de weg die de innovator van onderzoek naar de markt moet afleggen, en deze te integreren en te versnellen, zodat de Unie over toonaangevende ondernemingen op opkomende technologiegebieden kan beschikken om haar sociale en economische doelstellingen te verwezenlijken en afhankelijkheid van andere regio's te voorkomen. De EIC moet steun verlenen aan innovaties met een hoog risico en een groot potentieel en aan ondernemingen waaraan dusdanige technologische, wetenschappelijke, financiële, beheers- of marktrisico's verbonden zijn dat zij nog niet als volledig bankabel worden beschouwd en daarom niet de nodige investeringen van de markt kunnen aantrekken om op wereldniveau te kunnen concurreren. Dit moet zowel een open aanpak ("bottom-up") als een aanpak op basis van specifieke uitdagingen omvatten, in nauwe coördinatie en synergie met het Europees Fonds voor concurrentievermogen en de beleidsterreinen daarvan. Daarbij moet onder meer gebruik worden gemaakt van een met DARPA vergelijkbare aanpak, die gericht is op de ondersteuning en opschaling van start-ups op het gebied van defensie of van tweërlei gebruik en volledig complementair is aan het InvestEU-instrument van het EFC, de EU-regeling voor defensie-innovatie (Eudis) en de activiteiten van het initiatief voor ruimtevaartondernemerschap Cassini. De uitvoering moet plaatsvinden in nauwe synergie en coördinatie met het Europees Fonds voor concurrentievermogen.
- (16) De financiering van opschaling in het kader van het in de strategie voor start-ups en scale-ups aangekondigde Scaleup Europe-fonds ten tijde van de inwerkingtreding van deze verordening moet worden uitgevoerd onder de voorwaarden die zijn overeengekomen in het MFK 2021-2027. Alle opschalingsfinanciering in het kader van het MFK 2028-2034 moet plaatsvinden in het kader van het EFC.
- (17) Het Gemeenschappelijk Centrum voor onderzoek (JRC) moet gedurende de hele beleidscyclus onafhankelijke wetenschappelijke gegevens en technische ondersteuning ter beschikking blijven stellen aan het Uniebeleid. De directe acties van het JRC moeten op flexibele, efficiënte en transparante wijze worden uitgevoerd, waarbij rekening moet worden gehouden met de behoeften van het Uniebeleid en de relevante behoeften van de gebruikers van het JRC en waarbij de financiële belangen van de Unie moeten worden beschermd. Het JRC moet extra middelen blijven genereren, die het kan gebruiken om zijn wetenschappelijke en technische activiteiten te ondersteunen.

- (18) Het programma moet zorgen voor de doeltreffende bevordering en bescherming van de waarden en beginselen van de Europese Onderzoeksruimte en het pact voor onderzoek en innovatie⁶, met name ethiek en integriteit in onderzoek en innovatie, vrijheid van wetenschappelijk onderzoek, wetenschap voor beleid, gendergelijkheid en gelijke kansen, non-discriminatie en open wetenschap, en voor de bevordering van aantrekkelijke onderzoeksloopbanen en mobiliteit. Het programma moet met name zorgen voor de effectieve bevordering van gelijke kansen voor iedereen en voor de uitvoering van gendermainstreaming, waaronder het integreren van de genderdimensie in O&I-inhoud. Het moet gericht zijn op het aanpakken van de oorzaken van genderongelijkheid. Er moet bijzondere aandacht worden besteed aan een zo groot mogelijk genderevenwicht in evaluatiepanels en in andere relevante adviesorganen zoals raden en deskundigengroepen.
- (19) Het programma moet Europese onderzoeks- en technologie-infrastructuren ondersteunen om wetenschappelijke en technologische excellentie en industrieel concurrentievermogen te stimuleren, door het continuüm van de onderzoeks- en innovatiecyclus van fundamenteel naar toegepast onderzoek en vervolgens naar maatschappelijke en marktintroductie te ondersteunen.
- (20) Er moeten concrete maatregelen in het kader van het programma worden uitgevoerd ter ondersteuning van capaciteitsopbouw in verbredingslanden en versterking van de samenwerkingsbanden in de hele Unie en ter versterking van de onderzoeks- en innovatiecapaciteit in verbredings- en overganglanden, hetgeen moet leiden tot een samenhangender en geïntegreerder Europees O&I-systeem en moet bijdragen tot de doelstelling om ten minste 3 % van het bbp in onderzoek en ontwikkeling te investeren. De in aanmerking komende lidstaten uit de periode 2021-2027 moeten voor de gehele looptijd van het programma in twee groepen worden verdeeld, op basis van de index van het innovatiescorebord en het relatieve financiële rendement per bruto nationaal inkomen (bni), op basis van de volgende criteria: i) “transitielanden” met (in 2023-2025) zowel een index van het innovatiescorebord van meer dan 75 % van het gemiddelde van de Unie, als een positief relatief financieel rendement per bni (2021-2025) in het kader van Horizon Europa; ii) “verbredingslanden”: alle andere in aanmerking komende lidstaten in de periode 2021-2027.
- (21) Gezien de voordelen die internationale samenwerking biedt voor het aanpakken van onder andere gedeelde technologische, economische, milieugerelateerde en maatschappelijke problemen, moet het programma de samenwerking met derde landen bevorderen. Internationale samenwerking moet gericht zijn op het versterken van het concurrentievermogen en de excellentie van de O&I van de Unie, met inbegrip van haar vermogen om de beste talenten van over de hele wereld aan te trekken en te behouden. Geopolitieke overwegingen, waaronder economische veiligheid, moeten centraal staan in de aanpak, en er moeten verschillende niveaus van samenwerking worden overwogen op basis van een algemene beoordeling van de voordelen voor de Unie voor het aanpakken van haar prioriteiten en mondiale uitdagingen afgezet tegen het belang van het beschermen van de waarden en belangen van de Unie. Associatie met hele programma of delen daarvan moet de meest uitgebreide vorm van samenwerking blijven. Voor defensiegerelateerde activiteiten mogen in het kader van de EIC alleen entiteiten in aanmerking komen voor financiering die gevestigd zijn in derde landen die voor defensieactiviteiten geassocieerd zijn met het Europees Fonds voor concurrentievermogen. Het programma kan activiteiten ondersteunen die worden

---

⁶ Aanbeveling (EU) 2021/2122 van de Raad van 26 november 2021 over een pact voor onderzoek en innovatie in Europa (PB L 431 van 2.12.2021, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2021/2122/oj>).

gefinancierd door het programma “Europa in de wereld”, mits deze in overeenstemming zijn met de regels en doelstellingen en met de bepalingen inzake synergieën van deze verordening.

- (22) Om de strategische autonomie van de Unie te versterken en duurzame economische groei op lange termijn te waarborgen, is het van essentieel belang haar mondiale concurrentievermogen te versterken en tegelijkertijd haar strategische activa en belangen, zoals uiteengezet in de Europese strategie voor economische veiligheid⁷, te beschermen. Artikel 136 van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509, zoals aangevuld bij artikel 10 van Verordening (EU) XXX [Europees Fonds voor concurrentievermogen], bevordert het concurrentievermogen van de Unie en beschermt haar economische veiligheid. De toepassing van deze bepalingen op het programma moet een passend rechtskader bieden om het indien nodig mogelijk te maken specifieke voorwaarden vast te stellen met betrekking tot toekenningsprocedures die op onderzoek gebaseerd concurrentievermogen bevorderen en de belangen en strategische autonomie van de Unie beschermen, met inbegrip van maatregelen die gericht zijn op het beperken van de deelname of het beschermen van resultaten en het waarborgen van samenhang en consistentie met specifieke regels in het kader van de onderdelen van het Europees Fonds voor concurrentievermogen. Waar nodig moet een risicogebaseerde aanpak worden toegepast om ervoor te zorgen dat risico's in verband met onderzoek en innovatie worden geïdentificeerd, beoordeeld en aangepakt met evenredige en doeltreffende maatregelen⁸. Overeenkomstig artikel 136 van het Financieel Reglement moeten om veiligheidsredenen subsidiabiliteitsbeperkingen gelden voor leveranciers met een hoog risico.
- (23) Gezien de toenemende risico's in verband met natuurrampen, noodsituaties op het gebied van de gezondheid, technologische ongevallen, veranderende veiligheidsdreigingen en andere verstoringen, is het van essentieel belang dat de Unie en de lidstaten beter in staat zijn te anticiperen, zich voor te bereiden en te reageren op crises en rampen. Het programma moet onderzoek ondersteunen waarmee het rampenrisicobeheer en crisisbeheer wordt versterkt, wordt geïnvesteerd in klimaatbestendigheid en de veerkracht van vitale maatschappelijke functies wordt vergroot, moet een veerkrachtigere, veiligere en beter voorbereide Unie tot stand brengen, in overeenstemming met de doelstellingen van de EU-strategie voor een paraatheidsunie.
- (24) De activiteiten moeten het belang van het aanpakken van het dramatische verlies aan biodiversiteit weerspiegelen en bijdragen tot het behoud en het herstel van de natuur, ecosystemen en hun diensten. De integratie van milieuwetenschap in activiteiten is nodig om schade aan het milieu te voorkomen, het milieu schoon te houden en gezonde ecosystemen te herstellen.
- (25) In het programma wordt klimaatverandering erkend als een van de grootste mondiale en maatschappelijke uitdagingen en wordt klimaatactie aangewezen als een aanjager voor het industriële concurrentievermogen. In de activiteiten moet het belang van de strijd tegen klimaatverandering tot uiting komen, in overeenstemming met de toezeggingen van de Unie om de Overeenkomst van Parijs uit te voeren.

---

⁷ Gezamenlijke mededeling aan het Europees Parlement, de Europese Raad en de Raad betreffende een “strategie voor economische veiligheid van de EU” (JOIN(2023) 20 final van 20.6.2023).

⁸ Aanbeveling van de Raad van 23 mei 2024 betreffende verbetering van de onderzoeksveiligheid (C/2024/3510).

- (26) Vereenvoudiging van de uitvoering van het programma is van essentieel belang om de toegankelijkheid en efficiëntie ervan te waarborgen, met name door de administratieve lasten voor de begunstigden te verminderen en het risico op fouten tot een minimum te beperken. Daartoe moet het programma voornamelijk gebruikmaken van vaste bedragen als standaardvorm van Uniefinanciering. Voortbouwend op de inspanningen in het kader van de vorige kaderprogramma's om de financieringsregels te stroomlijnen en fouten tot een minimum te beperken, moet de vergoeding van personeelskosten ook verder worden vereenvoudigd door gebruik te maken van personeelseenhedenkosten, hetgeen de complexiteit voor de deelnemers vermindert en de rapportage vergemakkelijkt.
- (27) Om rekening te houden met specifieke organisatiestructuren, die met name voorkomen bij onderzoeks- en innovatieactiviteiten, moeten bijdragen in natura van derden als subsidiabele kosten kunnen worden gedeclareerd. Om de valorisatie van resultaten te stimuleren, moet worden verduidelijkt dat deze niet mogen worden meegeteld als ontvangsten uit de actie.
- (28) Om het concurrentievermogen van de Unie te versterken en de resultaten in het algemeen zo veel mogelijk te gebruiken en toe te passen, moeten begunstigden die eigenaar zijn van resultaten deze beheren in overeenstemming met hun verplichtingen uit hoofde van deze verordening met betrekking tot valorisatie en verspreiding. Deze verplichtingen kunnen in voorkomend geval in het werkprogramma, de voorwaarden van de oproep of de subsidieovereenkomst worden aangepast op basis van beleidsoverwegingen, onder meer in verband met economische veiligheid, maar moeten vereisten omvatten voor de bescherming van, toegang tot en valorisatie van de resultaten en voor de openbaarmaking daarvan waar dat passend en gerechtvaardigd is, onder meer door middel van openwetenschapspraktijken. Om het valorisatieproces te vergemakkelijken en te versnellen, moeten ondersteunende instrumenten worden ingevoerd in overeenstemming met de valorisatiestrategie van de Commissie zoals ontwikkeld in het kader van het Europees Fonds voor concurrentievermogen en soortgelijke ondersteuning en diensten waarin hoofdstuk III van dat fonds voorziet.
- (29) Ondersteunende maatregelen zijn nodig om innovatie-ecosystemen te versterken en beter met elkaar te verbinden. Dergelijke maatregelen moeten organisaties en innovatoren ondersteunen bij het creëren van concurrerende, robuuste en verbonden innovatie-ecosystemen en het verbeteren van de randvoorwaarden door middel van samenwerking en kennisuitwisseling. Zij moeten bijdragen tot het verbinden van nationale, regionale en lokale ecosystemen door belemmeringen op de eengemaakte markt weg te nemen, zoals marktfragmentatie, beperkte toegang tot kapitaal en gesegmenteerde nationale kapitaalmarkten, trage invoering van innovatie en onderbenutting van innovatiegericht aanbesteden.
- (30) De uit hoofde van deze verordening ondersteunde acties moeten investeringen versnellen of stimuleren door marktfalen of suboptimale investeringssituaties op evenredige wijze aan te pakken, zonder overlapping of verdringing, en door stimulansen te bieden voor particuliere financiering, en moeten EU-meerwaarde hebben. Onverminderd de toepassing van de artikelen 107 en 108 VWEU op nationale middelen, moet dit ook zorgen voor samenhang tussen de acties in het kader van het programma en de staatssteunregels, waardoor buitensporige concurrentievervalsingen op de interne markt worden voorkomen.

- (31) Bij deze verordening worden indicatieve financiële middelen vastgesteld voor Horizon Europa — het kaderprogramma voor onderzoek en innovatie voor de periode 2028-2034.
- (32) Verordening (EU, Euratom) 2024/2509⁹ is van toepassing op het programma. Daarin zijn de regels vastgelegd voor de opstelling en uitvoering van de algemene begroting van de Europese Unie, met inbegrip van de regels voor subsidies, prijzen, niet-financiële schenkingen, aanbestedingen, indirect beheer, financiële bijstand, financieringsinstrumenten en begrotingsgaranties.
- (33) Met het oog op de samenhang moeten een begrotingsgarantie en financieringsinstrumenten, ook in combinatie met niet-terugbetaalbare steun in het kader van blendingverrichtingen, in het kader van dit programma worden uitgevoerd overeenkomstig titel X van het Financieel Reglement en de technische regelingen en voorwaarden die de Commissie met het oog op de toepassing ervan heeft vastgesteld.
- (34) Wanneer steun van de Unie in het kader van het programma moet worden verleend in de vorm van een begrotingsgarantie of een financieringsinstrument, ook wanneer gecombineerd met niet-terugbetaalbare steun in een blendingverrichting, met uitzondering van financiële instrumenten in het kader van de EIC, mag die steun alleen via het InvestEU-instrument van het EFC en overeenkomstig de toepasselijke regels van dat instrument worden verleend.
- (35) Overeenkomstig Verordening (EU, Euratom) 2024/2509, Verordening (EU, Euratom) nr. 883/2013 van het Europees Parlement en de Raad¹⁰, Verordening (EG, Euratom) nr. 2988/95 van de Raad¹¹, Verordening (Euratom, EG) nr. 2185/96 van de Raad¹² en Verordening (EU) 2017/1939 van de Raad¹³ moeten de financiële belangen van de Unie worden beschermd door evenredige maatregelen, met inbegrip van voorkoming, opsporing, correctie en onderzoek van onregelmatigheden en fraude, terugvordering van verloren gegane, onverschuldigd betaalde of onjuist bestede financiële middelen alsook, in voorkomend geval, oplegging van administratieve sancties. In het bijzonder kan het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF) overeenkomstig Verordening (EU, Euratom) nr. 883/2013 en Verordening (Euratom, EG) nr. 2185/96 onderzoeken, met inbegrip van controles en verificaties ter plaatse, uitvoeren om vast te stellen of er sprake is van fraude, corruptie of andere onwettige activiteiten waardoor de financiële belangen van de Unie worden geschaad. Overeenkomstig Verordening (EU) 2017/1939 kan het Europees Openbaar Ministerie (EOM) overgaan tot onderzoek en vervolging van fraude en andere strafbare feiten waardoor de financiële belangen van de Unie worden geschaad in de zin van Richtlijn (EU) 2017/1371 van het Europees Parlement en de

---

⁹ Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 van het Europees Parlement en de Raad van 23 september 2024 tot vaststelling van de financiële regels van toepassing op de algemene begroting van de Unie (PB L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>).

¹⁰ Verordening (EU, Euratom) nr. 883/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 11 september 2013 betreffende onderzoeken door het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF) en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1073/1999 van het Europees Parlement en de Raad en Verordening (Euratom) nr. 1074/1999 van de Raad (PB L 248 van 18.9.2013, blz. 1).

¹¹ Verordening (EG, Euratom) nr. 2988/95 van de Raad van 18 december 1995 betreffende de bescherming van de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen (PB L 312 van 23.12.1995, blz. 1).

¹² Verordening (Euratom, EG) nr. 2185/96 van de Raad van 11 november 1996 betreffende de controles en verificaties ter plaatse die door de Commissie worden uitgevoerd ter bescherming van de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen tegen fraudes en andere onregelmatigheden (PB L 292 van 15.11.1996, blz. 2).

¹³ Verordening (EU) 2017/1939 van de Raad van 12 oktober 2017 betreffende nauwere samenwerking bij de instelling van het Europees Openbaar Ministerie ("EOM") (PB L 283 van 31.10.2017, blz. 1).

Raad¹⁴. Personen of entiteiten die middelen van de Unie ontvangen, moeten overeenkomstig Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 ten volle meewerken aan de bescherming van de financiële belangen van de Unie, de nodige rechten en toegang verlenen aan de Commissie, OLAF, de Europese Rekenkamer en, naargelang van het geval, het EOM, en ervoor zorgen dat derden die betrokken zijn bij de uitvoering van middelen van de Unie gelijkwaardige rechten verlenen.

- (36) Het programma moet worden uitgevoerd overeenkomstig Verordening (EU) XXX van het Europees Parlement en de Raad [prestatieverordening], waarin de regels voor het traceren van uitgaven en het prestatiekader voor de begroting zijn vastgesteld, met inbegrip van regels voor het waarborgen van een uniforme toepassing van de beginselen van “geen ernstige afbreuk doen” en gendergelijkheid als bedoeld in respectievelijk artikel 33, lid 2, punten d) en f), van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 en de in de punten 17.3, 20.4 en 21.1 van bijlage I bij die verordening vervatte bepalingen inzake toegankelijkheid voor personen met een handicap, en in overeenstemming met de toegankelijkheidsvoorschriften van de bijlagen I en III bij Richtlijn (EU) 2019/882, regels voor de monitoring en rapportage van de prestaties van programma’s en activiteiten van de Unie, regels voor de oprichting van een financieringsportaal van de Unie, regels voor de evaluatie van de programma’s, alsook andere horizontale bepalingen die van toepassing zijn op alle programma’s van de Unie, zoals die inzake informatie, communicatie en zichtbaarheid.
- (37) Op grond van artikel 85, lid 1, van Besluit (EU) 2021/1764 van de Raad¹⁵ komen in landen en gebieden overzee gevestigde personen en entiteiten in aanmerking voor financiering, overeenkomstig de voorschriften en doelstellingen van het programma en eventuele regelingen die van toepassing zijn op de lidstaat waarmee het desbetreffende land of gebied overzee banden heeft.
- (38) Het programma vervangt het bij Verordening (EU) 2021/695 vastgestelde Horizon Europa-programma. Verordening (EU) 2021/695 moet bijgevolg worden ingetrokken,

---

¹⁴ Richtlijn (EU) 2017/1371 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juli 2017 betreffende de strafrechtelijke bestrijding van fraude die de financiële belangen van de Unie schaadt (PB L 198 van 28.7.2017, blz. 29).

¹⁵ Besluit (EU) 2021/1764 van de Raad van 5 oktober 2021 inzake de associatie van de landen en gebieden overzee met de Europese Unie, met inbegrip van de betrekkingen tussen de Europese Unie enerzijds en Groenland en het Koninkrijk Denemarken anderzijds (Besluit betreffende de LGO-associatie, met inbegrip van Groenland) (PB L 355 van 7.10.2021, blz. 6).

HEBBEN DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Titel I — Het kaderprogramma voor onderzoek en innovatie

Hoofdstuk I

Algemene bepalingen

Artikel 1

Onderwerp

1. Bij deze verordening worden Horizon Europa — het kaderprogramma voor onderzoek en innovatie (het “programma”) voor de periode van het meerjarig financieel kader (MFK) 2028-2034, en de regels voor deelname aan en verspreiding van de resultaten van de in het kader van het programma uitgevoerde indirecte acties vastgesteld, en wordt het kader ingesteld waarbinnen de Unie onderzoeks- en innovatieactiviteiten voor dezelfde duur ondersteunt. Ook worden de doelstellingen en de begroting van het programma voor die periode, de vormen van financiering door de Unie en de regels voor de verstrekking van die financiering vastgesteld.
2. Het programma wordt uitgevoerd door middel van:
  - a) het specifieke programma dat is vastgesteld bij Besluit XX van de Raad, met inbegrip van de gezamenlijke onderzoeksactiviteiten op de in de verordening betreffende het Europees Fonds voor concurrentievermogen (EFC) genoemde beleidsterreinen;
  - b) het specifieke programma voor defensieonderzoek dat is vastgesteld bij Verordening (EU) [XXX] [Europees Fonds voor concurrentievermogen].
3. Deze verordening is niet van toepassing op het in lid 2, punt b), bedoelde specifieke programma voor defensieonderzoek. Activiteiten die worden verricht in het kader van dat specifieke programma en die zijn vastgelegd in Verordening (EU) [XXX] [Europees Fonds voor concurrentievermogen] hebben tot doel het concurrentievermogen, de efficiëntie en de innovatiecapaciteit van de Europese technologische en industriële defensiebasis te bevorderen.
4. Tenzij anders vermeld, hebben de in deze verordening gebruikte begrippen “Horizon Europa”, “het programma” en “specifiek programma” betrekking op aangelegenheden die enkel relevant zijn voor het in lid 2, punt a), bedoelde specifieke programma.

Artikel 2

Definities

Voor de toepassing van deze verordening wordt verstaan onder:

- 1) “*onderzoeksinfrastructuren*”: *faciliteiten die middelen en diensten ter beschikking stellen om op hun gebied onderzoek te verrichten en innovatie te bevorderen;*

- 2) *“technologie-infrastructuren”*: faciliteiten, uitrusting, capaciteiten en middelen die nodig zijn om technologie te ontwikkelen, te testen, op te schalen en te valideren, van pre concurrentiële toegepaste onderzoeksdiensten tot demonstratie en validering;
- 3) *“niet-bankabel”*: situatie van een juridische entiteit wanneer deze nog niet in staat is voldoende investeringen aan te trekken om haar bedrijfsplan volledig uit te voeren en internationaal te concurreren;
- 4) *“gemengde financiering”*: financiële steun in het kader van de Europese Innovatieraad (EIC), bestaande uit een combinatie van een subsidie en een investering;
- 5) *“diep tech”*: een innovatie die het potentieel heeft transformatieve oplossingen te bieden en die gebaseerd is op de meest geavanceerde inzichten op het gebied van wetenschap, technologie en engineering;
- 6) *“Europees partnerschap”*: een initiatief waarbij de Unie zich er samen met particuliere en/of publieke partners toe verbindt samen de ontwikkeling, uitvoering en evaluatie van een activiteitenprogramma te ondersteunen, waarbij de kosten door alle partners worden gedeeld;
- 7) *“open toegang”*: onlinetoegang tot resultaten die gratis aan de eindgebruiker wordt verstrekt;
- 8) *“open wetenschap”*: een benadering van het wetenschappelijk proces die de vroegtijdige en open uitwisseling van onderzoek, open toegang tot en verantwoord beheer van resultaten en maatregelen voor reproduceerbaarheid omvat, en waarbij burgers en eindgebruikers bij onderzoek en innovatie worden betrokken;
- 9) *“precommerciële aanbesteding”*: openbare of particuliere aanbesteding van onderzoeks- en ontwikkelingsdiensten waarbij sprake is van een deling van de risico's en voordelen onder marktvoorwaarden, van een competitieve ontwikkeling in fasen en van een duidelijke scheiding tussen de aanbestede onderzoeks- en ontwikkelingsdiensten en het gebruik van commerciële hoeveelheden eindproducten;
- 10) *“aanbesteding innovatieve oplossingen”*: openbare of particuliere aanbestedingen waarbij de aanbesteders als initiërende klant fungeren voor innovatieve goederen of diensten die nog niet op een grootschalige commerciële basis beschikbaar zijn, en waarbij conformiteitstests kunnen horen;
- 11) *“achtergrondinformatie”*: alle gegevens, kennis of knowhow in welke vorm en van welke aard dan ook, materieel of immaterieel, met inbegrip van de daaraan verbonden rechten zoals intellectuele-eigendomsrechten, die reeds in het bezit van de begunstigden waren voordat zij zich bij een bepaalde actie aansloten;
- 12) *“valorisatie”*: het gebruik van resultaten bij andere activiteiten dan de activiteiten die onder de desbetreffende actie vallen, met inbegrip van commerciële toepassing;
- 13) *“internationale Europese onderzoeksorganisatie”*: een internationale organisatie waarvan het merendeel van de leden lidstaten of geassocieerde landen zijn, waarvan het hoofddoel de bevordering van de wetenschappelijke en technologische samenwerking in Europa is;
- 14) *“juridische entiteit met winstoogmerk”*: een juridische entiteit die op grond van haar rechtsvorm een winstoogmerk heeft of die wettelijk of statutair het doel heeft winst uit te keren aan haar aandeelhouders of afzonderlijke leden;

- 15) *“kleine en middelgrote onderneming” of “kmo”*: een kleine, middelgrote of micro-onderneming als omschreven in artikel 2 van de bijlage bij Aanbeveling 2003/361/EG van de Commissie¹⁶;
- 16) *“kleine midcap”*: een kleine midcaponderneming als omschreven in punt 2 van de bijlage bij Aanbeveling (EU) 2025/1099 van de Commissie¹⁷;
- 17) *“resultaten”*: alle materiële of immateriële uitkomsten van een bepaalde actie, bijvoorbeeld gegevens, kennis of knowhow in welke vorm en van welke aard dan ook en ongeacht of deze kunnen worden beschermd, alsook alle daaraan verbonden rechten, met inbegrip van intellectuele-eigendomsrechten;
- 18) *“grensverleggende onderzoeksactie van de ERC”*: een belangrijke door de hoofdonderzoeker geleide onderzoeksactie, met inbegrip van de conceptvalidaties door de ERC, die worden georganiseerd door een of meer door de Europese Onderzoeksraad (European Research Council, ERC) gefinancierde begunstigden;
- 19) *“onderzoeks- en opleidingsactie”*: een actie gericht op het verbeteren van de vaardigheden, kennis en loopbaanvooruitzichten van onderzoekers, waarbij van mobiliteit tussen landen, sectoren of disciplines wordt bevorderd;
- 20) *“coördinatie- en ondersteuningsactie”*: een actie die bijdraagt aan de doelstellingen van het programma, met uitzondering van onderzoeks- en innovatieactiviteiten (O&I-activiteiten), behalve in het kader van het onderdeel “Verbreiding van de deelname en verspreiding van excellentie” van deel IV (Europese Onderzoeksruimte), alsmede bottom-up coördinatie zonder medefinanciering van onderzoeksactiviteiten door de Unie waardoor juridische entiteiten uit de lidstaten en geassocieerde landen kunnen samenwerken om de EOR te versterken;
- 21) *“indirecte acties”*: activiteiten in verband met O&I waaraan de Unie financiële steun verleent en die door deelnemers worden ondernomen;
- 22) *“directe acties”*: activiteiten in verband met O&I die door de Commissie via het JRC worden ondernomen;
- 23) *“innovatie-ecosysteem”*: een ecosysteem dat op Unieniveau organisaties samenbrengt en waarvan de functionele doelstelling is mogelijkheden te bieden voor technologische ontwikkeling en innovatie, met inbegrip van betrekkingen tussen materiële middelen (zoals fondsen, uitrusting en faciliteiten, waaronder onderzoeks- en technologie-infrastructuur), institutionele entiteiten (zoals instellingen voor hoger onderwijs en ondersteunende diensten, onderzoeks- en technologie-organisaties, ondernemingen, investeerders — onder wie verschaffers van durfkapitaal — en financiële intermediairs) en nationale, regionale en lokale beleidsvormings- en financieringsentiteiten;
- 24) *“kennisdriehoek”*: het vormen van netwerken tussen onderwijsinstellingen, onderzoeksorganisaties en het bedrijfsleven met als doel innovatie-ecosystemen te creëren waarmee een innovatiepijplijn tot stand wordt gebracht van het eerste idee voor een innovatie tot onderwijs op het gebied van ondernemerschap, het oprichten van start-ups en de groei van scale-ups.

---

¹⁶ Aanbeveling 2003/361/EG van de Commissie van 6 mei 2003 betreffende de definitie van kleine, middelgrote en micro-ondernemingen (PB L 124 van 20.5.2003, blz. 36).

¹⁷ Aanbeveling (EU) 2025/1099 van de Commissie van 21 mei 2025 betreffende de definitie van kleine midcapondernemingen (PB L, 2025/1099, 28.5.2025, blz. 1).

Artikel 3

Doelstellingen van het programma

1. In overeenstemming met de algemene en specifieke doelstellingen van het Europees Fonds voor concurrentievermogen, worden met het programma het concurrentievermogen en de wetenschappelijke technologische basis van de EU versterkt en worden mondiale uitdagingen aangepakt door middel van onderzoek en innovatie van topkwaliteit.
2. De specifieke doelstellingen van het programma zijn:
  - het scheppen van hoogwaardige kennis en vaardigheden, het creëren van aantrekkelijke loopbanen voor onderzoekers, en het tot stand brengen van de Europese Onderzoeksruimte (EOR);
  - meer gezamenlijk onderzoek, kennisdeling en valorisatie binnen en buiten de EU realiseren;
  - de prioriteiten op EU-, nationaal en regionaal niveau op elkaar afstemmen om een pan-Europees onderzoeks- en innovatie-ecosysteem tot stand te brengen;
  - het verkleinen van de nationale en regionale verschillen op het gebied van onderzoeks- en innovatiecapaciteit, vaardigheden en talent om innovatie-ecosystemen te versterken;
  - het verbeteren van de positie van de Unie op het gebied van innovatie, met bijzondere aandacht voor strategische technologieën en disruptieve innovatie, en het vergemakkelijken van de verspreiding van innovatieve oplossingen door middel van normalisatieactiviteiten om het concurrentievermogen te bevorderen en belangrijke maatschappelijke uitdagingen aan te pakken;
  - het verminderen van risico's en het aantrekken van meer particuliere financiering voor onderzoek en innovatie, met name ter ondersteuning van deep tech en het opschalen van innovatieve start-ups en kmo's;
  - bijdragen tot het verhogen van de publieke en private investeringen in onderzoek en innovatie in de lidstaten, en zo te komen tot een situatie waarin ten minste 3 % van het bruto binnenlands product (bbp) van de Unie aan onderzoek en ontwikkeling wordt uitgegeven.

Artikel 4

Structuur van het programma

3. Voor het in artikel 1, lid 2, bedoelde specifieke programma bestaat het programma uit de volgende onderdelen, die bijdragen aan de in artikel 3 vermelde algemene en specifieke doelstellingen en tot de beleidsterreinen van Verordening (EU) XXX [Europees Fonds voor concurrentievermogen]:
  - a) deel I (Wetenschapop topniveau), met in het bijzonder de volgende componenten:
    - i) de Europese Onderzoeksraad (ERC);
    - ii) de Marie Skłodowska-Curie-acties (MSCA's);

- iii) wetenschap voor het beleid van de Unie: de niet-nucleaire directe acties van het Gemeenschappelijk Centrum voor onderzoek (JRC).
- b) deel II (Concurrentievermogen en samenleving), met in het bijzonder de volgende componenten:
  - i) “Concurrentievermogen”, met onderzoeks- en innovatieactiviteiten ter ondersteuning van beleid dat onder het Europees Fonds voor concurrentievermogen valt, zoals:
    - 1) gezamenlijke onderzoeks- en innovatieactiviteiten in het kader van hoofdstuk IV (Schone transitie en decarbonisering van de industrie) van het Europees Fonds voor concurrentievermogen;
    - 2) gezamenlijke onderzoeks- en innovatieactiviteiten in het kader van hoofdstuk V (Gezondheid, biotechnologie, landbouw en bio-economie) van het Europees Fonds voor concurrentievermogen;
    - 3) gezamenlijke onderzoeks- en innovatieactiviteiten in het kader van hoofdstuk VI (Digitaal leiderschap) van het Europees Fonds voor concurrentievermogen;
    - 4) gezamenlijke onderzoeks- en innovatieactiviteiten in het kader van hoofdstuk VII (Veerkracht en veiligheid, defensie-industrie en ruimtevaart) van het Europees Fonds voor concurrentievermogen;
  - ii) “Samenleving”, met onderzoeks- en innovatieactiviteiten als:
    - 1) wereldwijde maatschappelijke uitdagingen;
    - 2) EU-missies;
    - 3) de faciliteit voor het Nieuw Europees Bauhaus;
- c) deel III (Innovatie), met in het bijzonder de volgende componenten:
  - i) de Europese Innovatieraad (EIC);
  - ii) innovatie-ecosystemen, met inbegrip van activiteiten ter bevordering van de integratie van de kennisdriehoek (hoger onderwijs, onderzoek en innovatie, en het bedrijfsleven) in de hele Unie;
- d) deel IV (Europese Onderzoeksruimte), met in het bijzonder de volgende componenten:
  - i) hervorming en versterking van het Europees O&I-systeem.
  - ii) onderzoeks- en technologie-infrastructuren;
  - iii) verbreding van de deelname en verspreiding van excellentie.

Artikel 5

Horizontale beginselen

Het programma:

- a) zorgt voor een multidisciplinaire aanpak en waar passend voor de opname van de sociale en de geesteswetenschappen in alle componenten van het programma, bijvoorbeeld door middel van specifieke oproepen tot het indienen van voorstellen met

betrekking tot met de sociale en de geesteswetenschappen verband houdende onderwerpen;

- b) bevordert wetenschappelijke kennis en draagt bij tot de totstandbrenging van onderbouwd, doeltreffend en responsief overheidsbeleid in de hele Unie en daarbuiten. Het programma stimuleert actief dat de resultaten van door de overheid gefinancierd onderzoek en wetenschappelijk bewijs worden gebruikt in beleidsvormingsprocessen op alle niveaus, en bevordert sterkere banden tussen onderzoek, innovatie en de ontwikkeling van empirisch onderbouwd overheidsbeleid. Dit omvat het stimuleren van samenwerkingsmechanismen, O&I-initiatieven en “wetenschap voor beleid”-interfaces waarmee beleidsmakers in contact worden gebracht met de wetenschappelijke gemeenschap en het gemakkelijker wordt gemaakt om onderzoeksresultaten te gebruiken om toekomstige wet- en regelgevingskaders op alle niveaus vorm te geven. Daarbij wordt bijzondere nadruk gelegd op het waarborgen dat wetenschappelijke inzichten toegankelijk en relevant zijn voor besluitvormers en burgers, door middel van instrumenten voor doeltreffend gebruik van onderzoeksresultaten, beleidsnota’s en aanbevelingen;
- c) stimuleert openwetenschapspraktijken, onder meer door te zorgen voor open toegang tot zowel collegiaal getoetste wetenschappelijke publicaties van resultaten als onderzoeksgegevens en andere resultaten, volgens het beginsel “zo open als mogelijk, zo gesloten als nodig”.

Artikel 6

Begroting

4. De indicatieve financiële middelen voor het programma voor de periode van 1 januari 2028 tot en met 31 december 2034 bedragen 175 002 000 000 EUR in lopende prijzen.
5. De indicatieve verdeling van het in lid 1 van dit artikel bedoelde bedrag voor het in artikel 1, lid 2, punt a), bedoelde specifieke programma is als volgt:
- a) 44 079 000 000 EUR voor deel I (Wetenschap op topniveau), waarvan 2 600 000 000 EUR voor niet-nucleaire directe acties van het Gezamenlijk Centrum voor onderzoek (JRC);
  - b) 75 876 000 000 EUR voor deel II (Concurrentievermogen en samenleving), waarvan:
    - i. 68 270 000 000 EUR voor “Concurrentievermogen”, waarvan:
      - 25 331 000 000 EUR voor gezamenlijke onderzoeks- en innovatieactiviteiten in het kader van hoofdstuk IV (Schone transitie en decarbonisering van de industrie) van het Europees Fonds voor concurrentievermogen;
      - 19 650 000 000 EUR voor gezamenlijke onderzoeks- en innovatieactiviteiten in het kader van hoofdstuk V (Gezondheid, biotechnologie, landbouw en bio-economie) van het Europees Fonds voor concurrentievermogen;
      - 16 854 000 000 EUR voor gezamenlijke onderzoeks- en innovatieactiviteiten in het kader van hoofdstuk VI (Digitaal leiderschap) van het Europees Fonds voor concurrentievermogen;

- 6 435 000 000 EUR voor gezamenlijke onderzoeks- en innovatieactiviteiten in het kader van hoofdstuk VII (Veerkracht en veiligheid, defensie-industrie en ruimtevaart) van het Europees Fonds voor concurrentievermogen;
- ii. 7 606 000 000 EUR voor “Samenleving”;
- c) 38 785 000 000 EUR voor deel III (Innovatie);
- d) 16 262 000 000 EUR voor deel IV (Europese Onderzoeksruimte), waarvan 5 387 000 000 EUR voor verbreding van de deelname en verspreiding van excellentie.
1. Het in lid 1 van dit artikel bedoelde bedrag en de bedragen van de in artikel 7 bedoelde aanvullende middelen kunnen ook worden gebruikt voor technische en administratieve bijstand voor de uitvoering van het programma, zoals activiteiten op het gebied van voorbereiding, monitoring, controle, audit en evaluatie, informatietechnologiesystemen en -platforms, informatie- en communicatieactiviteiten, met inbegrip van institutionele communicatie over de politieke prioriteiten van de Unie, en alle andere uitgaven gerelateerd aan technische en administratieve bijstand of personeel die de Commissie doet voor het beheer van het programma.
  2. Indien dat nodig is voor het beheer van acties die op 31 december 2034 nog niet zijn voltooid, kunnen ook na 2034 nog kredieten in de begroting van de Unie worden opgenomen ter dekking van de uitgaven die nodig zijn voor het beheer van acties die aan het einde van het programma nog niet zijn voltooid.
  3. Vastleggingen in de begroting voor acties waarvan de uitvoering zich over meer dan één begrotingsjaar uitstrekt, mogen in jaartranches over meerdere jaren worden verdeeld.

Artikel 7

Aanvullende middelen

1. Lidstaten, instellingen, organen en agentschappen van de Unie, derde landen, internationale organisaties, internationale financiële instellingen of andere derde partijen kunnen aanvullende financiële of niet-financiële bijdragen aan het instrument leveren. Aanvullende financiële bijdragen vormen externe bestemmingsontvangsten in de zin van artikel 21, lid 2, punt a), d) of e), of artikel 21, lid 5, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509.
2. Op verzoek van de lidstaten kunnen de aan hen in gedeeld beheer toegewezen middelen ter beschikking worden gesteld aan het programma. De Commissie voert die middelen op directe of indirecte wijze uit overeenkomstig artikel 62, lid 1, punt a) of c), van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509. Zij vormen een aanvulling op het in artikel 6, lid 1, van deze verordening bedoelde bedrag. Deze middelen worden gebruikt ten voordele van de betrokken lidstaat. Indien de Commissie geen juridische verbintenis in direct of indirect beheer is aangegaan voor aldus ter beschikking van het programma gestelde aanvullende bedragen, kunnen de overeenkomstige niet-vastgelegde bedragen op verzoek van de betrokken lidstaat weer naar een of meer respectieve bronprogramma's of de opvolgers daarvan worden overgedragen.

Artikel 8

Alternatieve, gecombineerde en cumulatieve financiering

1. Het programma wordt uitgevoerd in synergie met andere programma's van de Unie. Een actie die een bijdrage van de Unie van een ander programma heeft ontvangen, kan ook een bijdrage in het kader van dit programma ontvangen. De regels van het desbetreffende programma van de Unie zijn van toepassing op de overeenkomstige bijdrage of er kan één reeks regels op alle bijdragen worden toegepast en één juridische verbintenis worden aangegaan. Indien de bijdrage van de Unie op subsidiabele kosten is gebaseerd, mag de cumulatieve steun uit de Uniebegroting niet hoger zijn dan de totale subsidiabele kosten van de actie en kan deze op pro-ratabasis worden berekend overeenkomstig de documenten waarin de steunvoorwaarden zijn vastgesteld.
2. Toekenningsprocedures in het kader van het programma moeten gezamenlijk worden uitgevoerd in direct of indirect beheer met lidstaten, instellingen, organen en instanties van de Unie, derde landen, internationale organisaties, internationale financiële instellingen, of andere derde partijen, op voorwaarde dat de bescherming van de financiële belangen van de Unie wordt gewaarborgd. Dergelijke procedures zijn aan één reeks regels onderworpen en leiden tot de sluiting van één juridische verbintenis. Daartoe kunnen de partners bij de gezamenlijke toekenningsprocedure middelen ter beschikking stellen van het programma overeenkomstig artikel 7 van deze verordening, of kunnen zij worden belast met de uitvoering van de toekenningsprocedure, indien van toepassing overeenkomstig artikel 62, lid 1, punt c), van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509. Vertegenwoordigers van de partners bij de gezamenlijke toekenningsprocedure kunnen ook lid zijn van het evaluatiecomité als bedoeld in artikel 153, lid 3, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509.
3. Er wordt in het kader van dit programma alleen een keurmerk voor concurrentievermogen toegekend aan acties van hoge kwaliteit die aan de voorwaarden van artikel 8, leden 1 en 2, van Verordening (EU) XXX [Europees Fonds voor concurrentievermogen] voldoen en die vanwege budgettaire beperkingen niet in het kader van het programma zijn gefinancierd.
4. De lidstaten kunnen acties financieren waaraan een keurmerk voor concurrentievermogen is toegekend.

Artikel 9

Met het programma geassocieerde derde landen

1. Het programma staat open voor volledige of gedeeltelijke associatie van de volgende derde landen, overeenkomstig de beginselen van artikel 3 en in overeenstemming met de relevante internationale overeenkomsten of andere beslissingen die in het kader van de overeenkomsten zijn genomen en die van toepassing zijn op:
  - a) landen van de Europese Vrijhandelsassociatie die lid zijn van de Europese Economische Ruimte, en Europese microstaten;
  - b) toetredende landen, kandidaat-lidstaten en potentiële kandidaten;
  - c) landen van het Europees nabuurschapsbeleid;
  - d) andere derde landen.
2. In de associatieovereenkomsten voor deelname aan het programma:

- a) wordt gezorgd voor een billijk evenwicht tussen de bijdragen van en de voordelen voor het derde land dat aan het programma deelneemt;
  - b) worden de voorwaarden voor deelname aan het programma vastgesteld, met inbegrip van de berekening van de financiële bijdragen voor deelname aan het programma, die bestaan uit een operationele bijdrage en een vergoeding voor deelname, en van de algemene administratieve kosten van het programma;
  - c) wordt het derde land geen beslissingsbevoegdheid in het programma verleend;
  - d) worden de rechten van de Unie gewaarborgd om voor een goed financieel beheer te zorgen en haar financiële belangen te beschermen;
  - e) wordt in voorkomend geval gezorgd voor bescherming van de belangen van de Unie op het gebied van veiligheid en openbare orde.
3. Voor de toepassing van lid 2, punt d), verleent het derde land de krachtens Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 en Verordening (EU, Euratom) nr. 883/2013 vereiste rechten en toegang, en waarborgt het dat executoriale besluiten die een geldelijke verplichting inhouden op grond van artikel 299 VWEU, alsook arresten en beschikkingen van het Hof van Justitie van de Europese Unie, rechtstreeks uitvoerbaar zijn.
4. Voor de toepassing van lid 1, punt d), is associatie of gedeeltelijke associatie van andere derde landen alleen mogelijk als zij aan alle volgende criteria voldoen:
- a) zij beschikken over goede capaciteiten op het gebied van wetenschap, technologie en innovatie;
  - b) zij hechten aan een op regels gebaseerde open markteconomie, met inbegrip van een rechtvaardige en billijke benadering inzake intellectuele-eigendomsrechten en eerbiediging van de mensenrechten, ondersteund door democratische instellingen;
  - c) zij bevorderen actief beleid ter verbetering van het economische en sociale welzijn van de burgers.
5. Bij het bepalen van de reikwijdte van de associatie van elk derde land met het programma wordt rekening gehouden met een analyse van de risico's, met name risico's voor de openbare orde en veiligheid van de Unie op relevante beleidsterreinen, met inbegrip van economische en onderzoeksveiligheid, en met de voordelen en de bredere doelstelling van het stimuleren van economische groei en het concurrentievermogen van de Unie door middel van innovatie. Bijgevolg kunnen derde landen, met uitzondering van EER-leden, toetredende landen, kandidaat-lidstaten en potentiële kandidaat-lidstaten, overeenkomstig deze verordening of de associatieovereenkomst zelf van delen van het programma worden uitgesloten.
6. De associatieovereenkomst tot vaststelling van de voorwaarden voor deelname aan het programma voorziet, voor zover mogelijk, in de wederzijdse deelname van in de Unie gevestigde juridische entiteiten aan soortgelijke programma's van geassocieerde landen overeenkomstig de in die programma's vastgestelde voorwaarden.
7. De voorwaarden voor de vaststelling van de hoogte van de in lid 2, punt b), bedoelde financiële bijdragen zorgen voor een periodieke automatische correctie van eventuele aanzienlijke onevenwichtigheden in vergelijking met het bedrag dat in het geassocieerde land gevestigde entiteiten door deelname aan het programma ontvangen, waarbij rekening wordt gehouden met de kosten van het beheer, de

uitvoering en het functioneren van het programma. Bij de toewijzing van de financiële bijdragen wordt per programmaonderdeel de mate van deelname van de juridische entiteiten uit de geassocieerde landen in aanmerking genomen.

Artikel 10

Uitvoering en vormen van Uniefinanciering

1. Het programma wordt overeenkomstig Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 uitgevoerd, in direct beheer of in indirect beheer met organen als bedoeld in artikel 62, lid 1, punt c), van die verordening.
2. Financiering door de Unie kan worden verstrekt in elke vorm overeenkomstig Verordening (EU, Euratom) 2024/2509, met name door middel van subsidies, prijzen, aanbestedingen, niet-financiële schenkingen, en financieringsinstrumenten.
3. Met uitzondering van financieringsinstrumenten in het kader van de EIC/het EIC-fonds, wordt steun van de Unie, indien verstrekt in de vorm van een begrotingsgarantie of een financieringsinstrument, ook indien gecombineerd met niet-terugbetaalbare steun in het kader van een blendingverrichting, enkel verstrekt via het InvestEU-instrument van het Europees Fonds voor concurrentievermogen en uitgevoerd overeenkomstig de toepasselijke regels van het InvestEU-instrument van het Europees Fonds voor concurrentievermogen door middel van de daartoe gesloten bijdrage- of garantieovereenkomsten. Indien het programma gebruikmaakt van het InvestEU-instrument van het EFC, voorziet het in de voorziening voor de begrotingsgarantie en de financiering ten behoeve van financieringsinstrumenten, ook wanneer gecombineerd met niet-terugbetaalbare steun in de vorm van een blendingverrichting.
4. Indien financiering door de Unie wordt verstrekt in de vorm van een subsidie, wordt de financiering verstrekt als niet aan kosten gekoppelde financiering of als vereenvoudigde kostenopties, met name vaste bedragen en eenheidskosten voor personeel, overeenkomstig Verordening (EU, Euratom) 2024/2509. Financiering mag alleen in de vorm van terugbetaling van daadwerkelijke subsidiabele kosten worden verstrekt wanneer de doelstellingen van een actie niet anderszins kunnen worden verwezenlijkt. Wanneer het nodig is andere financieringsbronnen, waaronder mede-investeringen met nationale middelen die onder de staatssteunregels vallen, mogelijk te maken, wordt de financiering verstrekt in de vorm van terugbetaling van de daadwerkelijke subsidiabele kosten of vereenvoudigde kostenopties.
5. Voor de toepassing van artikel 153, lid 3, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 kan het evaluatiecomité geheel of gedeeltelijk uit onafhankelijke externe deskundigen bestaan.

Artikel 11

Europese partnerschappen

1. Indien nodig om de doelstellingen van artikel 3 te verwezenlijken, kunnen activiteiten in het kader van deze verordening worden uitgevoerd via Europese partnerschappen, standaard via de werkprogramma's.
2. Europese partnerschappen zijn gebaseerd op een memorandum van overeenstemming dat door de partners is overeengekomen en ondertekend, en waarin het volgende wordt vastgelegd:

- a) de te behalen resultaten, die duidelijk, meetbaar en tijdgebonden moeten zijn;
  - b) de rapportagevereisten;
  - c) de bijbehorende verbintenissen van alle partners;
  - d) governanceregelingen met een mechanisme voor partners om te discussiëren en overeenstemming te bereiken over de programmering en activiteiten van de partnerschappen.
3. In naar behoren gemotiveerde gevallen worden Europese partnerschappen uitgevoerd door begrotingsuitvoeringstaken van verschillende financieringsprogramma's van de Unie toe te vertrouwen aan organen die zijn opgericht op grond van de artikelen 185 en 187 VWEU, overeenkomstig artikel 62, lid 1, punt c), van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509.
4. Op grond van de leden 2 en 3 van dit artikel opgerichte Europese partnerschappen mogen enkel steun vanuit het programma ontvangen indien zij de Uniefinanciering doeltreffend gebruiken, indien de andere partners een evenredige financiële bijdrage leveren die ten minste gelijk is aan de bijdrage van de Unie, en indien de stemrechten voor de Unie in de governanceorganen de belangen van de Unie in het partnerschap waarborgen. Daartoe worden gemeenschappelijke ondernemingen opgericht door middel van één oprichtingshandeling waarin geharmoniseerde regels worden gewaarborgd.
5. Europese partnerschappen:
- a) worden alleen opgericht in gevallen waarin de beoogde doelstellingen niet kunnen worden verwezenlijkt door enkel optreden van de Unie of andere vormen van steun in het kader van het programma;
  - b) worden opgericht om uitdagingen aan te pakken waarvoor een kritische massa aan middelen nodig is en die vereisen dat actoren een uniforme en gecoördineerde aanpak volgen, zowel wat programmering als uitvoering betreft;
  - c) zijn afgestemd op en helpen bij de uitvoering van belangrijke beleidsmaatregelen en -initiatieven van de Unie;
  - d) worden op concurrerende wijze geselecteerd op basis van een reeks kwantificeerbare levenscycluscriteria en een sterke portefeuillebenadering, wat resulteert in een coherente reeks initiatieven;
  - e) zijn gebaseerd op voorafgaande, formele langetermijntoezeggingen van alle partners om financieel bij te dragen aan de middelen van het Europees partnerschap, die centraal worden beheerd, behalve in naar behoren gemotiveerde gevallen;
  - f) vereisen een duidelijke levenscyclusbenadering, met inbegrip van een vooraf opgesteld plan voor de uitvoering van het initiatief met een strategie voor het geleidelijk of volledig uitfaseren van Uniefinanciering.
6. De bijdragen van andere partners dan de Unie nemen de vorm aan van:
- a) financiële bijdragen aan de operationele begroting van het initiatief;
  - b) medefinanciering door de partners van hun eigen deelname of die van hun leden aan de projecten die met het initiatief worden gefinancierd.
7. Alle andere partners dan de Unie verstrekken informatie over de structuur, het lidmaatschap en de activiteiten die in het kader van het partnerschap worden

ontwikkeld. In gevallen waarin partnerschappen worden gesloten met vertegenwoordigende organisaties en verenigingen, wordt regelmatig informatie over hun lidmaatschap verstrekt.

Hoofdstuk II

Wetenschap op topniveau

Artikel 12

Europese Onderzoeksraad

1. De Europese Onderzoeksraad (ERC) verstrekt aantrekkelijke en flexibele financiering om getalenteerde en creatieve individuele onderzoekers, met de nadruk op beginnende onderzoekers, en hun teams in staat te stellen de meest veelbelovende richtingen op de wetenschappelijke grensgebieden te verkennen, ongeacht hun nationaliteit en land van herkomst en op basis van concurrentie waarbij alleen het criterium van excellentie geldt.
2. De ERC trekt de meest getalenteerde onderzoekers uit de hele wereld aan en zorgt ervoor dat de Unie een wereldwijd toonaangevend centrum voor onderzoek en innovatie wordt.

Artikel 13

Marie Skłodowska-Curie-acties

1. De Marie Skłodowska-Curie-acties (MSCA's) ondersteunen alle stadia van de loopbaan, de ontwikkeling van vaardigheden en de mobiliteit van onderzoekers uit de hele wereld, met inachtneming van veiligheidsoverwegingen. Met de MSCA's wordt onderzoek van topkwaliteit bevorderd, worden wetenschappelijke toptalenten aangetrokken en behouden, en worden duurzame onderzoeksloopbanen in de Unie ondersteund om zo het concurrentievermogen van de Unie op het gebied van onderzoek en innovatie te vergroten.
2. Met de MSCA's worden uitmuntende doctoraatsnetwerken, postdoc-beurzen en uitwisselingen van O&I-personeel, alsmede ondersteuningsmechanismen ter bevordering van duurzame loopbanen met het oog op het aantrekken en behouden van de meest veelbelovende talenten, gefinancierd. Er wordt sterk de nadruk gelegd op internationale, intersectorale en interdisciplinaire samenwerking en op wetenschapsvoorlichting. De financiering ondersteunt baanbrekend onderzoek en is gericht op het ontwikkelen van onderzoekstalent, met gerichte steun voor beginnende onderzoekers. Zij draagt bij tot de positionering van de Unie als toonaangevende bestemming voor onderzoekers.

Artikel 14

Gemeenschappelijk Centrum voor onderzoek

1. Het Gemeenschappelijk Centrum voor onderzoek (JRC) verstrekt onafhankelijke, empirisch onderbouwde kennis en wetenschap ter ondersteuning van het EU-beleid

om een positief effect op de samenleving te sorteren. Dit gebeurt door middel van directe acties van het JRC en door middel van deelname van het JRC aan indirecte acties. Titel II, hoofdstuk II is niet van toepassing op directe acties. In afwijking van artikel 21, lid 3, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 kan het JRC ontvangsten of bedragen die voortvloeien uit de onderzoeksactiviteiten van het JRC (bijvoorbeeld octrooien, licenties enz.) opnieuw gebruiken.

Hoofdstuk III

Concurrentievermogen en samenleving

Artikel 15

Gezamenlijk onderzoek

1. Met gezamenlijk onderzoek wordt de oprichting van transnationale netwerken voor onderzoek en innovatie ondersteund, waarin entiteiten uit verschillende disciplines worden samengebracht om de ontwikkeling en snelle verspreiding van hoogwaardige resultaten ten behoeve van het industriële concurrentievermogen, de ruimtevaart, de schone transitie, de paraatheid en de veerkracht van de Unie te ondersteunen, maatschappelijke uitdagingen, onder meer met betrekking tot cultuur en creativiteit, aan te pakken, en de effecten van onderzoek op de ontwikkeling en ondersteuning van het beleid van de Unie te versterken.
2. De activiteiten worden op evenwichtige wijze uitgevoerd tussen lagere en hogere niveaus van technologische gereedheid, zodat de hele waardeketen wordt bestreken.
3. Dit programma omvat de gezamenlijke onderzoeks- en innovatieactiviteiten in een specifiek onderdeel van de werkprogramma's die zijn vastgesteld op grond van de hoofdstukken IV tot en met VII van Verordening (EU) XXX [Europees Fonds voor concurrentievermogen]. Die werkprogramma's worden vastgesteld overeenkomstig artikel 15 van Verordening (EU) XXX [verordening Europees Fonds voor concurrentievermogen].
4. Het programma ondersteunt activiteiten om mondiale maatschappelijke uitdagingen aan te pakken ter versterking van democratische waarden en bestrijding van desinformatie, onder meer wat betreft de rechtsstatelijkheid en grondrechten, en zo sociaal-economische veranderingen te bevorderen die bijdragen tot inclusie en groei, demografische en intergenerationele uitdagingen aan te pakken, onder meer vanuit het perspectief van jongeren en met inbegrip van migratiebeheer en integratie van migranten.
5. Het programma draagt bij tot de EU-missies, met name door prioritaire acties aan te wijzen voor O&I-financiering voor de ontwikkeling van nieuwe kennis, technologieën, diensten en producten met het oog op hun doelstellingen. Financiering van de bij artikel 8 van Verordening (EU) 2021/695 ingestelde EU-missies wordt toegekend op basis van werkprogramma's voor begrotingsjaren tot en met 2030.
6. Het programma ondersteunt de O&I-component van de faciliteit voor het Nieuw Europees Bauhaus.

Hoofdstuk IV

Innovatie

Artikel 16

De Europese Innovatieraad (EIC)

1. Deeptech- en disruptieve innovaties worden, van onderzoek tot opschaling, door de EIC geïdentificeerd, ontwikkeld en opgeschaald. De EIC wordt voornamelijk uitgevoerd door middel van open bottom-up-oproepen tot het indienen van voorstellen, waarbij wordt gezorgd voor een evenwichtige portefeuille van acties op verschillende thematische gebieden. Dit wordt aangevuld met oproepen gericht op specifieke thema's of uitdagingen op gebieden van mogelijk strategisch belang, in nauwe coördinatie en synergie met de beleidsterreinen van het EFC, met name het InvestEU-instrument van het EFC.
2. De EIC kan met name de volgende soorten steun verstrekken:
  - a) Pathfinder-subsidies voor risicovol onderzoek, waaronder proof of concept en prototyping;
  - b) Transition-subsidies voor de ontwikkeling van trajecten voor commerciële ontwikkeling van onderzoeksresultaten, waaronder de oprichting van spin-offs en start-ups;
  - c) gemengde financiering of uitsluitend investeringssteun vanuit de Accelerator voor de ontwikkeling van afzonderlijke bedrijven en het op de markt brengen van hun innovaties;
  - d) stimulansen voor afnemers om deeptech- en disruptieve innovaties te testen en aan eerste klanten te helpen;
  - e) bedrijfsacceleratordiensten ter aanvulling van de EIC-financiering door, in aanvulling op en coördinatie met de in hoofdstuk III van Verordening (EU) XXX [Europees Fonds voor concurrentievermogen] bedoelde projectadvisering, toegang te bieden tot deeptech-expertise, begeleiding en advies en tot contacten met investeerders, afnemers, het bedrijfsleven en andere innovatiepartners.
3. De in lid 2 genoemde soorten steun worden flexibel gecombineerd in EIC-uitdagingen die worden ontwikkeld en gecontroleerd door EIC-programmabeheerders. EIC-uitdagingen worden uitgevoerd aan de hand van een portefeuillebenadering waarbij acties worden geselecteerd op basis van hun complementariteit om zo vastgestelde doelstellingen te verwezenlijken en onder toezicht van de EIC-programmabeheerder een wisselwerking te bewerkstelligen.
4. Alle EIC-investeringssteun wordt uitgevoerd door middel van een of meer specifieke investeringsinstrumenten die zijn opgezet overeenkomstig het recht van een lidstaat (het EIC-fonds). Het EIC-fonds wordt zodanig gestructureerd dat het andere overheids- of particuliere investeerders kan aantrekken om het hefboomeffect van de bijdrage van de Unie te vergroten.
5. De EIC kan innovatie op het gebied van kritieke technologieën, met name defensietoepassingen, ondersteunen in nauwe coördinatie met het beleidsterrein "Veerkracht en veiligheid, defensie-industrie en ruimtevaart" van het EFC. In

dergelijke gevallen zijn de artikelen 51 en 52 van Verordening (EU) XXX [Europees Fonds voor concurrentievermogen] van toepassing.

Artikel 17

Innovatie-ecosystemen

1. Het programma ondersteunt organisaties bij het creëren van concurrerende, robuuste en onderling verbonden innovatie-ecosystemen en kadervoorwaarden. Daarbij wordt gestreefd naar synergieën met Unie-, nationale en regionale programma's.
2. Het programma ondersteunt activiteiten ter bevordering van de integratie van de kennisdriehoek (hoger onderwijs, onderzoek en innovatie, en het bedrijfsleven) in de hele Unie.

Hoofdstuk V

Europese Onderzoeksruimte

Artikel 18

Europese Onderzoeksruimte en infrastructuren

1. Het doel van de Europese Onderzoeksruimte (EOR) is één onbegrensde markt voor onderzoek, innovatie en technologie in de hele Unie tot stand te brengen waarin onderzoekers, wetenschappelijke kennis en technologie vrij circuleren.
2. Het programma zorgt voor de doeltreffende bevordering en bescherming van de waarden en beginselen van de EOR en het pact voor onderzoek en innovatie, met name ethiek en integriteit in onderzoek en innovatie, vrijheid van wetenschappelijk onderzoek en gendergelijkheid en gelijke kansen, en voor de bevordering van aantrekkelijke onderzoeksloopbanen en mobiliteit. De financiering van de onderzoeks- en technologie-infrastructuur draagt ertoe bij dat de Unie wordt voorzien van een sterk en samenhangend ecosysteem van duurzame faciliteiten en diensten van wereldklasse, voortbouwend op prioritaire pan-Europese infrastructuur en aanvullende geavanceerde nationale capaciteiten en met gebruikmaking van financieringsinstrumenten, waaronder Europese partnerschappen. Het programma draagt tot 20 % bij aan de bouwkosten van kritieke nieuwe capaciteiten van wereldklasse van Europese onderzoeks- en technologie-infrastructuren.
3. De beleidsondersteuningsfaciliteit biedt de lidstaten en geassocieerde landen praktische deskundige ondersteuning bij het ontwerp, de uitvoering en de evaluatie van hervormingen die de kwaliteit van hun investeringen, beleid en systemen voor onderzoek en innovatie vergroten. Deze faciliteit draagt bij tot de opbouw van sterkere en doeltreffendere nationale onderzoeks- en innovatiesystemen en een robuustere Europese onderzoeksruimte.

Artikel 19

Verbreiding

1. Voor de financiering van de in lid 5, punten a) en b), bedoelde acties zijn de “verbredingslanden” Bulgarije, Hongarije, Kroatië, Letland, Litouwen, Polen, Roemenië, Slowakije en Tsjechië.
2. Voor de financiering van de in lid 5, punt b), bedoelde acties zijn de “transitielanden” Cyprus, Estland, Griekenland, Malta, Portugal en Slovenië.
3. Alleen juridische entiteiten die gevestigd zijn in verbredingslanden of transitielanden mogen als coördinator optreden in het kader van het onderdeel “Verbreiding van de deelname en verspreiding van excellentie” van het deel “Versterking van de EOR” van het programma.
4. Voor geassocieerde landen komen juridische entiteiten uit de lijst van in aanmerking komende landen, zoals vastgesteld op basis van een indicator en gepubliceerd in het werkprogramma, volledig in aanmerking als coördinator in het kader van dit onderdeel. Juridische entiteiten uit ultraperifere gebieden in de zin van artikel 349 VWEU komen ook in aanmerking als coördinator in het kader van dit onderdeel en zijn onderworpen aan dezelfde regels die op grond van dit artikel voor verbredingslanden gelden, met uitzondering van lid 7.
5. “Verbreiding” omvat onder meer:
  - a) maatregelen voor capaciteitsopbouw;
  - b) maatregelen ter ondersteuning van netwerken en kennisvalorisatie, ter bestrijding van braindrain en ter ondersteuning van specifieke nationale contactpunten.
6. Het programma ondersteunt verbredings- en transitielanden bij het vergroten van hun deelname en het bevorderen van een brede geografische dekking van samenwerkingsprojecten van topkwaliteit. Die inspanningen worden weerspiegeld in evenredige maatregelen van de lidstaten.
7. Vanaf 2030 is de toegang tot maatregelen voor capaciteitsopbouw beperkt tot de verbredingslanden die hun reële uitgaven voor overheidsinvesteringen in onderzoek en ontwikkeling in het laatste bekende jaar ten opzichte van het voorgaande jaar hebben verhoogd.

Titel II — Regels voor deelname en verspreiding

Hoofdstuk I

Algemene bepalingen

Artikel 20

Regels voor het EFC

1. Artikel 10, leden 2 en 3, inzake EU-voorkeur, artikel 13 inzake toepassing van de regels voor gerubriceerde informatie en gevoelige informatie en artikel 20 inzake versnelde en gerichte actie voor concurrentievermogen van Verordening (EU) XXX [Europees Fonds voor concurrentievermogen] gelden voor de toepassing van deze verordening, tenzij anders bepaald.

Artikel 21

Subsidiabiliteit

1. Er worden subsidiabiliteitscriteria vastgesteld ter ondersteuning van de verwezenlijking van de overeenkomstig Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 in artikel 3 vastgestelde algemene en specifieke doelstellingen, die op alle toekenningsprocedures in het kader van het programma van toepassing zijn.
2. Bij toekenningsprocedures in direct en indirect beheer kunnen een of meer van de volgende categorieën juridische entiteiten in aanmerking komen voor steun van de Unie:
  - a) entiteiten die zijn gevestigd in een lidstaat;
  - b) entiteiten die zijn gevestigd in een geassocieerd derde land;
  - c) andere entiteiten die zijn gevestigd in niet-geassocieerde derde landen met lage tot middeninkomens of, bij wijze van uitzondering, in andere niet-geassocieerde derde landen indien dat derde land wordt genoemd in het door de Commissie vastgestelde werkprogramma;
  - d) andere in niet-geassocieerde landen gevestigde entiteiten indien de financiering van dergelijke entiteiten essentieel is voor de uitvoering van de actie en bijdraagt tot de in artikel 3 vastgestelde doelstellingen.
3. Tenzij in het werkprogramma anders is bepaald, moeten juridische entiteiten om in aanmerking te komen voor deelname aan subsidieacties een consortium vormen dat als begunstigden drie van elkaar onafhankelijke juridische entiteiten omvat die elk in als volgt in verschillende landen zijn gevestigd:
  - a) ten minste twee juridische entiteiten zijn in verschillende lidstaten gevestigd, en
  - b) ten minste één andere juridische entiteit is in een andere lidstaat of in een geassocieerd land gevestigd.
4. Grensverleggende onderzoeksacties van de ERC, EIC-acties, onderzoeks- en opleidingsacties en acties die gedeeltelijk bestaan uit of voornamelijk gericht zijn op de uitvoering van precommerciële aanbestedingen of aanbesteding van innovatieve

oplossingen, kunnen worden uitgevoerd door een of meer juridische entiteiten, mits een van die juridische entiteiten in een lidstaat of geassocieerd land is gevestigd.

5. Coördinatie- en ondersteuningsacties kunnen worden uitgevoerd door een of meer in een lidstaat, een geassocieerd land of, in uitzonderlijke gevallen, een ander derde land gevestigde juridische entiteiten.
6. Overeenkomstig artikel 136 van het Financieel Reglement zijn om veiligheidsredenen subsidiabiliteitsbeperkingen van toepassing op leveranciers met een hoog risico, overeenkomstig de EU-wetgeving.
7. Internationale Europese onderzoeksorganisaties en krachtens het recht van de Unie opgerichte juridische entiteiten worden geacht te zijn gevestigd in een andere lidstaat dan die waarin andere aan de actie deelnemende juridische entiteiten zijn gevestigd.
8. Andere internationale organisaties dan internationale Europese onderzoeksorganisaties worden geacht in een niet-geassocieerd derde land te zijn gevestigd, tenzij in het werkprogramma of de oproep tot het indienen van voorstellen anders is bepaald.
9. In aanvulling op artikel 168, leden 2 en 3, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 kunnen geassocieerde derde landen als bedoeld in artikel 9, lid 1, en internationale organisaties ook deelnemen aan en gebruikmaken van alle aanbestedingsmechanismen als bedoeld in artikel 168, leden 2 en 3, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509. De regels die voor de lidstaten gelden, zijn van overeenkomstige toepassing op deelnemende geassocieerde derde landen.
10. Bij toekenningsprocedures komen de volgende activiteiten niet voor financiering in aanmerking:
  - a) activiteiten die verboden zijn op grond van het Unierecht, het toepasselijk internationaal recht of het nationaal recht in alle lidstaten; activiteiten die reeds volledig uit andere publieke of particuliere bronnen worden gefinancierd, met uitzondering van bijdragen van de Unie in het kader van de in artikel 8, lid 1, bedoelde synergieacties;
  - b) activiteiten die gericht zijn op het klonen van mensen voor voortplantingsdoeleinden;
  - c) activiteiten bedoeld om het genetisch erfgoed van mensen te wijzigen waardoor dergelijke wijzigingen erfelijk zouden kunnen worden, met uitzondering van onderzoek naar de behandeling van kanker van de gonaden;
  - d) activiteiten bedoeld om uitsluitend voor onderzoeks-, technologischeontwikkelings- en demonstratieactiviteiten of voor het verkrijgen van stamcellen, onder meer via overdracht van de celkern van somatische cellen, menselijke embryo's te produceren.
  - e) Onderzoek naar menselijke stamcellen, zowel van volwassenen als van embryo's, mag worden gefinancierd, afhankelijk van zowel de inhoud van het wetenschappelijke voorstel als het wetgevingskader van de betrokken lidstaten.

Voor de toepassing van de eerste alinea, punt a), wordt in een lidstaat geen financiering verstrekt voor een onderzoeks-, technologischeontwikkelings- of demonstratieactiviteit die in die lidstaat is verboden.

11. Naast de in artikel 132 van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 vermelde redenen, wordt in toekenningsprocedures en de daaruit voortvloeiende juridische verbintenissen

voorzien in de mogelijk van beëindiging wanneer de doelstellingen van de actie waarschijnlijk niet of niet binnen de vastgestelde termijnen worden verwezenlijkt of wanneer de actie niet langer relevant is voor het beleid.

12. In het werkprogramma of de documenten met betrekking tot de toekenningsprocedure kunnen de in deze verordening vastgestelde subsidiabiliteitscriteria worden gespecificeerd, of kunnen subsidiabiliteitscriteria voor specifieke acties worden vastgesteld, onder meer om rekening te houden met specifieke beleidsvereisten.

Artikel 22

Ethiek en onderzoeksintegriteit

1. De uitgevoerde acties voldoen aan:
  - a) het relevante Unie-, nationaal en internationaal recht, met inbegrip van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden en de aanvullende protocollen daarbij;
  - b) ethische beginselen, met inbegrip van de hoogste normen op het gebied van onderzoeksintegriteit.
2. Voor in het werkprogramma aangewezen toekenningsprocedures moeten juridische entiteiten die aan een actie deelnemen aan alle volgende vereisten voldoen:
  - a) zij verstrekken een ethische zelfbeoordeling met betrekking tot de doelstelling, uitvoering en waarschijnlijke effecten van de activiteiten, waaronder een bevestiging en beschrijving van de naleving van lid 1;
  - b) zij verstrekken een bevestiging dat de activiteiten in overeenstemming zullen zijn met: i) “The European Code of Conduct for Research Integrity”, en ii) de “Global Code of Conduct for Equitable Research Partnerships”, en dat geen van financiering uitgesloten activiteiten zullen worden verricht;
  - c) zij verstrekken, in het geval van buiten de Unie verrichte activiteiten, een bevestiging dat dezelfde activiteiten zouden zijn toegestaan in een lidstaat;
  - d) zij verstrekken, in het geval van activiteiten waarbij menselijke embryonale stamcellen worden gebruikt, waar van toepassing, nadere bijzonderheden betreffende de toestemmings- en toezichtmaatregelen die de bevoegde instanties van de betrokken lidstaten nemen, alsmede betreffende de ethische goedkeuringen die vóór de aanvang van de relevante activiteiten moeten worden verkregen;
  - e) zij verkrijgen alle goedkeuringen of andere verplichte documenten van de relevante nationale of lokale ethische commissies of andere organen, zoals gegevensbeschermingsautoriteiten, vóór de aanvang van de relevante activiteiten, houden die documenten bij en bezorgen deze op verzoek aan de Commissie of het betrokken uitvoeringsorgaan.

Hoofdstuk II

Subsidies

Artikel 23

Oproepen tot het indienen van voorstellen

1. Een oproep tot het indienen van voorstellen is niet vereist voor coördinatie- en ondersteuningsacties voor programma's die:
  - a) door in het werkprogramma genoemde juridische entiteiten moeten worden uitgevoerd, en
  - b) overeenkomstig artikel 198, punt e), van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 niet binnen het toepassingsgebied voor een oproep tot het indienen van voorstellen vallen.
2. In het werkprogramma worden de oproepen tot het indienen van voorstellen vermeld in het kader waarvan keurmerken voor concurrentievermogen kunnen worden toegekend. Informatie met betrekking tot de aanvraag en de evaluatie kan worden gedeeld met geïnteresseerde financieringsinstanties op voorwaarde dat er vertrouwelijkheidsovereenkomsten worden gesloten, tenzij de aanvrager uitdrukkelijk bezwaar maakt.

Artikel 24

Financiële draagkracht van aanvragers

1. Naast de uitzonderingen vermeld in artikel 201, lid 5, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 wordt de financiële draagkracht enkel geverifieerd indien de aangevraagde financiering van de Unie voor de actie 1 000 000 EUR of meer bedraagt.
2. Niettegenstaande lid 1 en indien er twijfel bestaat over de financiële draagkracht van een aanvrager, of indien er een hoger risico is vanwege deelname aan verscheidene lopende acties die door O&I-programma's van de Unie worden gefinancierd, wordt ook de financiële draagkracht van andere aanvragers of van coördinatoren geverifieerd, zelfs wanneer de financiering waarom wordt verzocht onder de in lid 1 bedoelde drempelwaarde blijft.
3. Indien de financiële draagkracht structureel wordt gewaarborgd door een andere juridische entiteit, wordt de financiële draagkracht van deze andere juridische entiteit geverifieerd.
4. Ingeval de financiële draagkracht van een aanvrager gering is kan de deelname van de aanvrager afhankelijk worden gesteld van de indiening van een verklaring inzake de hoofdelijke aansprakelijkheid van een verbonden entiteit.
5. De bijdrage aan het in artikel 30 bedoelde onderlingeverzekeringsmechanisme wordt beschouwd als een toereikende garantie overeenkomstig artikel 155 van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509. Er wordt geen aanvullende garantie of zekerheid van de begunstigden aanvaard, noch aan hen opgelegd.

Artikel 25

Toekennings- en selectiecriteria

1. Een voorstel wordt geëvalueerd aan de hand van de volgende toekenningscriteria:
  - a) excellentie;
  - b) effect;
  - c) kwaliteit en efficiëntie van de uitvoering.In het werkprogramma worden nadere details verstrekt over de toepassing van de in lid 1 bedoelde toekenningscriteria.
2. In afwijking van lid 1 is alleen het in punt a) van dat lid bedoelde criterium van toepassing op evaluaties in het kader van grensverleggende onderzoeksactie van de ERC en onderzoeks- en opleidingsacties.

Artikel 26

Subsidietoekeningstermijn

1. In afwijking van artikel 197, lid 2, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 zijn de volgende termijnen van toepassing:
  - a) voor het in kennis stellen van alle aanvragers van de uitkomst van de evaluatie van hun aanvraag, ten hoogste vijf maanden na de uiterste datum voor de indiening van volledige voorstellen;
  - b) voor het ondertekenen van de subsidieovereenkomsten met de aanvragers, ten hoogste zeven maanden na de uiterste datum voor de indiening van volledige voorstellen.
2. In het werkprogramma kunnen kortere termijnen dan de in lid 1 vermelde termijnen worden vastgesteld.
3. Naast de uitzonderingen van artikel 197, lid 2, tweede alinea, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509, kunnen de in artikel 1 van dit artikel bedoelde termijnen worden overschreden voor ERC-acties, voor de missiegerichte benaderingen, en wanneer acties worden onderworpen aan een ethische beoordeling, een beveiligingscontrole of beoordelingen ter bescherming van het concurrentievermogen van de Unie, met inbegrip van haar strategische activa en belangen.

Artikel 27

Financieringspercentages

1. Per actie is één enkel financieringspercentage van toepassing op alle activiteiten die uit die actie worden gefinancierd. Het maximumpercentage per actie wordt in het werkprogramma vastgesteld.
2. Tot 100 % van de totale subsidiabele kosten van een actie in het kader van het programma kunnen worden vergoed, behalve waar het gaat om juridische entiteiten met winstoogmerk, waarvoor maximaal 70 % van de totale subsidiabele kosten kunnen worden vergoed. Bij wijze van uitzondering kunnen kmo's tot 100 % van de totale subsidiabele kosten vergoed krijgen.

Artikel 28

Indirecte kosten

1. De indirecte subsidiabele kosten bedragen 25 % van de totale directe subsidiabele kosten, exclusief direct subsidiabele kosten voor uitbesteding, financiële steun aan derden en eenheidskosten of vaste bedragen die indirecte kosten omvatten. In voorkomend geval worden in eenheidskosten of vaste bedragen opgenomen indirecte kosten berekend aan de hand van het in de vorige zin bedoelde vaste percentage.
2. Niettegenstaande lid 1 en indien het werkprogramma daarin voorziet, kunnen indirecte kosten echter in de vorm van een vast bedrag of op basis van eenheidskosten worden gedeclareerd.

Artikel 29

Subsidiabele kosten

1. In afwijking van artikel 193, lid 2, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 zijn de kosten van in de vorm van bijdragen in natura door derden ter beschikking gestelde middelen subsidiabel tot maximaal de hoogte van de directe subsidiabele kosten van de derde partij.
2. In afwijking van artikel 195, lid 2, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 worden inkomsten uit de valorisatie van de resultaten niet als ontvangsten van de actie aangemerkt.

Artikel 30

Systeem voor onderlinge verzekeringen

1. Hierbij wordt een systeem voor onderlinge verzekeringen (“het systeem”) ingesteld ter vervanging en opvolging van het bij artikel 37 van Verordening (EU) 2021/695 ingestelde systeem. Het systeem dekt de risico’s van het niet terugkrijgen van bedragen die bepaalde begunstigen van het EFC onder direct beheer verschuldigd zijn, alsook bestaande risico’s die op grond van artikel 37 van Verordening (EU) 2021/695 worden gedekt.
2. Het systeem wordt beheerd door de Unie, vertegenwoordigd door de Commissie, die optreedt als uitvoerend agent. De Commissie stelt door middel van een uitvoeringshandeling specifieke regels vast voor de werking van het systeem.
3. De begunstigen leveren een bijdrage, die wordt verrekend met de oorspronkelijke voorfinanciering en bij betaling van het saldo aan de begunstigen wordt terugbetaald.
4. Eventuele financiële opbrengsten van het systeem en eventuele invorderingen vormen externe bestemmingsontvangsten, in de zin van artikel 21, lid 5, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509, voor het programma of de opvolger daarvan. Indien de opbrengst ontoereikend is, intervenueert het systeem niet en vordert de subsidiërende autoriteit de bedragen rechtstreeks in.
5. Zodra alle subsidies waarvan het risico door het systeem wordt gedekt, zijn afgehandeld, kunnen eventuele in het systeem resterende bedragen door de Commissie worden ingevorderd; deze bedragen vormen externe bestemmingsontvangsten, in de

zin van artikel 21, lid 5, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509, voor het programma of de opvolger daarvan.

Artikel 31

Eigendom van de resultaten

1. Begunstigden zijn eigenaar van de door hen gegenereerde resultaten.
2. Twee of meer begunstigden hebben resultaten gezamenlijk in eigendom indien zij deze gezamenlijk hebben gegenereerd en het niet mogelijk is om:
  - a) de respectieve bijdrage van elk van de begunstigden vast te stellen, of
  - b) de resultaten van elkaar te scheiden bij het aanvragen van de bescherming ervan.Zij komen schriftelijk de verdeling, en de voorwaarden voor de uitoefening, van het gezamenlijke eigendomsrecht overeen. Tenzij anders is overeengekomen, heeft elke gezamenlijke eigenaar het recht om niet-exclusieve licenties, zonder recht op sublicenties, aan derden te verlenen voor de valorisatie van de gezamenlijk in eigendom gehouden resultaten, indien de andere gezamenlijke eigenaren hiervan van tevoren in kennis worden gesteld en een eerlijke en redelijke vergoeding ontvangen. De gezamenlijke eigenaren kunnen schriftelijk een andere regeling dan gezamenlijke eigendom van toepassing verklaren.
3. Indien bij de actie betrokken derden (met inbegrip van personeel) rechten hebben op de resultaten, zorgen de begunstigden ervoor dat die rechten kunnen worden uitgeoefend op een wijze die verenigbaar is met de hun verplichtingen met betrekking tot die resultaten.
4. Voor eigendomsoverdracht kunnen voorwaarden gelden, met inbegrip van de verplichting om verplichtingen met betrekking tot de resultaten door te geven, die zijn vastgesteld in het werkprogramma, in de voorwaarden voor de oproep of in de subsidieovereenkomst.

Artikel 32

Valorisatie en verspreiding

1. Begunstigden beheren hun resultaten in overeenstemming met de verplichtingen die zijn vastgesteld in het werkprogramma, in de voorwaarden van de oproep of in de subsidieovereenkomst. In het kader daarvan moeten de begunstigden:
  - a) hun resultaten beschermen indien dit gerechtvaardigd is, met name indien de resultaten commercieel potentieel hebben;
  - b) toegang verlenen tot hun resultaten en achtergrondinformatie indien dat nodig is voor de uitvoering van actietaken of de valorisatie van resultaten, met inbegrip van commerciële toepassing;
  - c) alles in het werk stellen om hun resultaten direct of indirect te valoriseren, onder meer door middel van overdracht of licentieverlening; indien de resultaten niet binnen een bepaalde termijn worden gevaloriseerd, kan de Commissie instrumenten aanwijzen, bijvoorbeeld instrumenten ten behoeve van de in hoofdstuk III van Verordening (EU) XXX [Europees Fonds voor concurrentievermogen] vastgestelde valorisatiestrategie, die de desbetreffende

- begunstigden moeten gebruiken om de valorisatie van die resultaten te vergemakkelijken;
- d) de resultaten zo spoedig mogelijk en op passende wijze openbaar maken, maar resultaten waarvoor dat met het oog op de bescherming van intellectuele activa, veiligheidsoverwegingen of legitieme belangen nodig is vertrouwelijk houden;
  - e) openwetenschapspraktijken toepassen, onder meer door:
    - i) voor open toegang tot alle collegiaal getoetste wetenschappelijke publicaties over de resultaten te zorgen;
    - ii) de gegevens en andere resultaten in het kader van de actie verantwoord te beheren overeenkomstig de beginselen van vindbaarheid, toegankelijkheid, interoperabiliteit en herbruikbaarheid (“findability, accessibility, interoperability and reusability”, de FAIR-beginselen) en te zorgen voor open toegang daartoe, tenzij dat in strijd zou zijn met legitieme belangen, met inbegrip van commerciële belangen, of andere beperkingen;
  - f) tenzij anders is bepaald in het werkprogramma of de voorwaarden van de oproep, een beheersplan voor hun resultaten, met inbegrip van gegevens, opstellen en dit regelmatig bijwerken;
  - g) de volgende entiteiten gratis toegang verlenen tot hun resultaten om hun beleid of programma’s te ontwikkelen, uit te voeren en te monitoren:
    - i) instellingen, organen of instanties van de Unie;
    - ii) nationale autoriteiten van de lidstaten, indien daar in het werkprogramma, de voorwaarden van de oproep of de subsidieovereenkomst is voorzien.

Artikel 33

Precommerciële aanbestedingen en overheidsopdrachten voor innovatieve oplossingen

1. Subsidieacties kunnen gedeeltelijk bestaan uit of voornamelijk gericht zijn op precommerciële aanbesteding of aanbesteding van innovatieve oplossingen. Deze aanbestedingen worden uitgevoerd door begunstigden die openbare of particuliere aanbesteders zijn.
2. De aanbestedingsprocedures moeten:
  - a) indien zij worden uitgevoerd door openbare aanbesteders: voldoen aan de mededingingsregels, de beginselen van transparantie, non-discriminatie, gelijke behandeling, goed financieel beheer en evenredigheid, de toepasselijke EU-regels voor versterking van de veerkracht in toeleveringsketens, en sectorspecifieke regelgevingsvereisten;
  - b) indien zij worden uitgevoerd door particuliere aanbesteders: voldoen aan de beginselen van het VWEU, de mededingingsregels, het toepasselijke contractenrecht, de EU-regels voor versterking van de veerkracht in toeleveringsketens, en sectorspecifieke regelgevingsvereisten;
  - c) kunnen voorzien in de gunning van meerdere overeenkomsten binnen een en dezelfde procedure (“multiple sourcing”);

- d) bepalen dat de overeenkomsten worden gegund aan de inschrijver(s) die de beste prijs-kwaliteitverhouding biedt (bieden), waarbij de afwezigheid van belangenconflicten wordt gewaarborgd.
3. In het geval van precommerciële aanbesteding kan de aanbestedingsprocedure worden uitgevoerd in twee in plaats van drie fasen en kan zij de aankoop van pioniersoplossingen omvatten om de uitvoering te vereenvoudigen en te versnellen.
4. Er kunnen specifieke voorwaarden gelden, onder meer met betrekking tot de plaats van uitvoering van de verworven diensten, leveringen of werken en tot de eigendom van de resultaten en de toegang daartoe. In het kader daarvan geldt voor precommerciële aanbesteding het volgende:
- a) de contractanten bezitten ten minste de intellectuele-eigendomsrechten van de door hen gegenereerde resultaten, terwijl de aanbesteders ten minste vrije toegang krijgen tot de resultaten voor eigen gebruik daarvan en voor hun huidige en toekomstige contractanten om de resultaten voor de aanbesteders te gebruiken;
- b) indien er met betrekking tot de contractanten sprake is van een te grote afhankelijkheid van de toeleveringsketen of van problemen met de voorzieningszekerheid, of in noodsituaties waarin de contractanten onvoldoende oplossingen kunnen bieden om aan de bredere vraag op de EU-markt te voldoen, mogen de aanbesteders derden het recht geven of van de contractanten eisen dat zij derden het recht geven om de resultaten voor de aanbesteder voor bredere markten, op niet-exclusieve basis en onder billijke en redelijke voorwaarden commercieel te gebruiken;
- c) indien contractanten hun resultaten niet binnen een bepaalde termijn commercieel gebruiken of misbruik maken van hun resultaten op een manier die in strijd is met het algemeen belang, kunnen zij worden verplicht hun eigendom van de resultaten over te dragen aan de aanbesteders.
5. Aanbestedingsacties die door de Commissie of door uitvoeringsorganen worden uitgevoerd, kunnen de vorm aannemen van precommerciële aanbesteding of openbare aanbesteding van innovatieve oplossingen. Deze aanbestedingen worden uitgevoerd door de Commissie of het desbetreffende uitvoeringsorgaan zelf, dan wel gezamenlijk met de aanbestedende diensten van lidstaten en geassocieerde landen.

Hoofdstuk III

Europese Innovatieraad

Artikel 34

Specifieke regels voor de Europese Innovatieraad

1. Overeenkomstig artikel 20, lid 2, punt a), i), van Verordening (EU) XXX [Europees Fonds voor concurrentievermogen] kunnen EIC-Transition-subsidies zonder oproep tot het indienen van voorstellen worden toegekend als deze dienen tot vervolgfianciering van acties die in het kader van het programma en Verordening (EU) 695/2021 (de Horizon Europa-verordening) zijn gefinancierd.

2. Met de Accelerator van de EIC wordt alleen steun verleend aan en geïnvesteerd in kmo's, met inbegrip van start-ups, en kleine midcap-ondernemingen.
3. Voorstellen voor EIC-Accelerator-acties kunnen worden ingediend door een of meer juridische entiteiten die voornemens zijn een mogelijke ontvanger op te richten of te ondersteunen met voorafgaande toestemming van die ontvanger. Indien de desbetreffende actie voor financiering wordt geselecteerd, wordt de subsidie- en investeringsovereenkomst alleen met die ontvanger ondertekend.
4. In het geval van acties op basis van gemengde financiering kan het voorkomen dat de begunstigde niet de onderneming is waarin wordt geïnvesteerd, wanneer laatstgenoemde de holdingmaatschappij of de moederonderneming van de begunstigde is.
5. Financieringsorganen die programma's van de Unie of door de Commissie gecertificeerde nationale of regionale programma's uitvoeren, kunnen rechtstreeks een voorstel indienen naar aanleiding van oproepen van EIC-Transition of EIC-Accelerator indien dergelijke voorstellen voortvloeien uit een projectevaluatie van een actie die in het kader van het gecertificeerde programma is gefinancierd en waarvoor de voorwaarden van het EIC-werkprogramma (EIC-Plug In) gelden.
6. Voor de EIC-Accelerator wordt het derde evaluatiecriterium van artikel 25, lid 1, vervangen door het risiconiveau van de actie, de kwaliteit en efficiëntie van de uitvoering en de behoefte aan steun van de Unie.
7. Investeringsacties worden gedaan in niet-bankabele ondernemingen en samen met andere particuliere investeerders. Wanneer dergelijke steun echter niet volledig in het kader van het Europees Fonds voor concurrentievermogen wordt verleend, kan, om de strategische belangen van de Unie te beschermen, steun worden verleend aan bankabele ondernemingen of zonder deelname van andere investeerders.
8. In afwijking van artikel 212, lid 2, punt a), van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 gelden de voorwaarden met betrekking tot economische levensvatbaarheid niet voor investeringsacties in het kader van de EIC-Accelerator.
9. Indien meetbare mijlpalen niet worden gehaald of indien de begunstigde de investeringssteun weigert zonder dat naar behoren te motiveren, worden acties op basis van gemengde financiering opgeschort, gewijzigd, of, indien naar behoren gemotiveerd, beëindigd.
10. Het EIC-fonds kan vervolginvesteringen toekennen:
  - a) indien dat nodig is om de strategische activa, belangen of veiligheid van de Unie te beschermen, of
  - b) indien latere financieringsrondes zonder vervolginvesteringen van de EIC niet door zouden gaan of onder aanzienlijk minder gunstige voorwaarden zouden verlopen.
11. In het EIC-werkprogramma kunnen aanvullende beperkingen worden vastgesteld met betrekking tot de toekenning van vervolgstun.

Artikel 35

Intrekking

Verordening (EU) 695/2021 wordt ingetrokken met ingang van 1 januari 2028.

Artikel 36

Overgangsbepalingen

1. Deze verordening doet geen afbreuk aan de voortzetting of de wijziging van de betrokken acties tot de afsluiting ervan op grond van Verordening (EU) 695/2021, die op de betrokken acties van toepassing blijft totdat zij worden afgesloten.
2. De financiële middelen voor het programma kunnen eveneens de uitgaven dekken voor noodzakelijke technische en administratieve bijstand om de overgang te waarborgen tussen het programma en de maatregelen die zijn vastgesteld in het kader van de voorgaande Verordening (EU) 695/2021.

Artikel 37

Inwerkingtreding en toepassing

Deze verordening treedt in werking op de twintigste dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Zij is van toepassing met ingang van 1 januari 2028.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

Gedaan te Brussel,

Voor het Europees Parlement
De voorzitter

Voor de Raad
De voorzitter

FINANCIEEL EN DIGITAAL MEMORANDUM

1.	KADER VAN HET VOORSTEL/INITIATIEF	3
1.1.	Benaming van het voorstel/initiatief	3
1.2.	Betrokken beleidsterreinen.....	3
1.3.	Doelstellingen	3
1.3.1.	Algemene doelstellingen	3
1.3.2.	Specifieke doelstellingen	3
1.3.3.	Verwachte resultaten en gevolgen	3
1.3.4.	Prestatie-indicatoren.....	4
1.4.	Het voorstel/initiatief betreft:	4
1.5.	Motivering van het voorstel/initiatief	5
1.5.1.	Behoeften waarin op korte of lange termijn moet worden voorzien, met een gedetailleerd tijdschema voor de uitrol van het initiatief.....	5
1.5.2.	Meerwaarde van het optreden van de EU (deze kan het resultaat zijn van verschillende factoren, bijvoorbeeld coördinatiewinst, rechtszekerheid, grotere doeltreffendheid of complementariteit). Voor de toepassing van dit punt wordt onder “meerwaarde van het optreden van de EU” verstaan de waarde die het optreden van de Unie oplevert boven op de waarde die door een optreden van alleen de lidstaten zou zijn gecreëerd.	5
1.5.3.	Nuttige ervaring die bij soortgelijke activiteiten in het verleden is opgedaan.....	7
1.5.4.	Verenigbaarheid met het meerjarig financieel kader en eventuele synergie met andere passende instrumenten	7
1.5.5.	Beoordeling van de verschillende beschikbare financieringsopties, waaronder mogelijkheden voor herschikking	7
1.6.	Duur en financiële gevolgen van het voorstel/initiatief	9
1.7.	Wijzen van uitvoering van de begroting	9
2.	BEHEERSMAATREGELEN	11
2.1.	Regels inzake het toezicht en de verslagen	11
2.2.	Beheers- en controlesystemen.....	11
2.2.1.	Rechtvaardiging van de voorgestelde wijzen van uitvoering van de begroting, uitvoeringsmechanismen voor financiering, betalingsvoorwaarden en controlestrategie	11
2.2.2.	Informatie over de vastgestelde risico's en het systeem of de systemen voor interne controle die zijn opgezet om die risico's te beperken	12
2.2.3.	Raming en motivering van de kosteneffectiviteit van de controles (verhouding tussen de controlekosten en de waarde van de desbetreffende financiële middelen) en evaluatie van het verwachte foutenrisico (bij betaling en bij afsluiting).	13
2.3.	Maatregelen ter voorkoming van fraude en onregelmatigheden.....	13
3.	GERAAMDE FINANCIËLE GEVOLGEN VAN HET VOORSTEL/INITIATIEF	15

3.1.	Rubrieken van het meerjarig financieel kader en betrokken begrotingsonderdelen voor uitgaven.....	15
3.2.	Geraamde financiële gevolgen van het voorstel inzake kredieten	15
3.2.1.	Samenvatting van de geraamde gevolgen voor de beleidskredieten.....	15
3.2.1.1.	Kredieten uit goedgekeurde begroting	16
3.2.1.2.	Kredieten uit externe bestemmingsontvangsten.....	16
3.2.2.	Geraamde output, gefinancierd uit beleidskredieten.....	21
3.2.3.	Samenvatting van de geraamde gevolgen voor de administratieve kredieten	23
3.2.3.1.	Kredieten uit goedgekeurde begroting	23
3.2.3.2.	Kredieten uit externe bestemmingsontvangsten.....	23
3.2.3.3.	Totaal kredieten.....	23
3.2.4.	Geraamde personeelsbehoeften.....	23
3.2.4.1.	Gefinancierd uit goedgekeurde begroting	23
3.2.4.2.	Gefinancierd uit externe bestemmingsontvangsten	23
3.2.4.3.	Totale personeelsbehoeften	24
3.2.5.	Overzicht van het geschatte effect op met digitale technologie samenhangende investeringen	25
3.2.6.	Verenigbaarheid met het huidige meerjarig financieel kader	26
3.2.7.	Bijdragen van derden	26
3.3.	Geraamde gevolgen voor de ontvangsten	26
4.	DIGITALE DIMENSIES.....	29
4.1.	Voorschriften met digitale relevantie.....	30
4.2.	Gegevens	30
4.3.	Digitale oplossingen.....	31
4.4.	Interoperabiliteitsbeoordeling	31
4.5.	Maatregelen ter ondersteuning van de digitale uitvoering.....	32

1. KADER VAN HET VOORSTEL/INITIATIEF

1.1. Benaming van het voorstel/initiatief

Kaderprogramma voor onderzoek en innovatie (Horizon Europa)

1.2. Betrokken beleidsterreinen

Onderzoek en innovatie

1.3. Doelstellingen

1.3.1. Algemene doelstellingen

In overeenstemming met de algemene en specifieke doelstellingen van het Europees Fonds voor concurrentievermogen, worden met Horizon Europa het concurrentievermogen en de wetenschappelijke technologische basis van de EU versterkt en mondiale uitdagingen aangepakt door middel van onderzoek en innovatie van topkwaliteit.

1.3.2. Specifieke doelstellingen

De specifieke doelstellingen van het programma zijn:

- het scheppen van hoogwaardige kennis en vaardigheden, het creëren van aantrekkelijke loopbanen voor onderzoekers, en het tot stand brengen van de Europese Onderzoeksruimte (EOR);
- meer gezamenlijk onderzoek, kennisdeling en valorisatie binnen en buiten de EU realiseren;
- de prioriteiten op EU-, nationaal en regionaal niveau op elkaar afstemmen om een pan-Europees onderzoeks- en innovatie-ecosysteem tot stand te brengen;
- het verkleinen van de nationale en regionale verschillen op het gebied van onderzoeks- en innovatiecapaciteit, vaardigheden en talent om innovatie-ecosystemen te versterken;
- het verbeteren van de positie van de Unie op het gebied van innovatie, met bijzondere aandacht voor strategische technologieën en disruptieve innovatie, en het stimuleren van de uitrol en valorisatie van innovatieve oplossingen om het concurrentievermogen te bevorderen en belangrijke maatschappelijke uitdagingen aan te pakken;
- het verminderen van risico's en het aantrekken van meer particuliere financiering voor onderzoek en innovatie, met name ter ondersteuning van deep tech en het opschalen van innovatieve start-ups en kmo's;
- bijdragen tot het verhogen van de publieke en private investeringen in onderzoek en innovatie in de lidstaten, en zo te komen tot een situatie waarin ten minste 3 % van het bruto binnenlands product (bbp) van de Unie aan onderzoek en ontwikkeling wordt uitgegeven.

1.3.3. Verwachte resultaten en gevolgen

Vermeld de gevolgen die het voorstel/initiatief zou moeten hebben op de begunstigden/doelgroepen.

- Bevordering van de kernwaarden van wetenschappelijke vrijheid en openheid

- Vergroting van de basis van excellente kennis door de nadruk te leggen op de toegevoegde waarde van de EU
- Aantrekken van de beste onderzoekers in Europa en daarbuiten door middel van een “Kies Europa”-benadering
- Aantrekken van publieke en private investeringen in de hele O&I-keten, van fundamenteel onderzoek tot marktintroductie
- Bijdragen tot het dichteren van de innovatiekloof, met name door innovatie in heel Europa te ondersteunen en de samenhang tussen EU-financieringsregelingen en de investeringen van de lidstaten te vergroten
- Ontsluiten van het risicobeperkingspotentieel van de EU-begroting
- Richten van investeringen op strategische prioriteiten van de EU, waaronder decarbonisering, digitalisering, veiligheid, weerbaarheid en sociale cohesie
- Verbeteren van de toegang tot EU-financiering door middel van snellere, gebruikersgerichte, vereenvoudigde en geharmoniseerde procedures om de deelname te verbreden en de resultaten te versnellen

1.3.4. Prestatie-indicatoren

Vermeld de indicatoren voor de monitoring van de voortgang en de beoordeling van de resultaten

Dit initiatief zal worden gemonitord via het prestatiekader voor de begroting voor de periode na 2027, dat in een afzonderlijk voorstel aan de orde komt. Het prestatiekader voorziet in een uitvoeringsverslag tijdens de uitvoeringsfase van het programma en in een retrospectieve evaluatie overeenkomstig artikel 34, lid 3, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509. De evaluatie wordt uitgevoerd volgens de richtsnoeren van de Commissie voor betere regelgeving en zal worden gebaseerd op indicatoren die relevant zijn voor de doelstellingen van het programma. Dit laatste omvat output-, resultaat- en effectindicatoren op basis van het Smart-principe (specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdgebonden) om de vooruitgang in de richting van de verwezenlijking van de specifieke en algemene doelstellingen van het fonds te meten aan de hand van effecttrajecten op korte, middellange en lange termijn.

Effectindicatoren worden gemonitord op lange termijn, indicatief vanaf het vijfde jaar na de start van het programma. Zij omvatten, maar zijn niet beperkt tot: 1) het aandeel van de publicaties dat tot de meest geciteerde publicaties wereldwijd behoort; 2) het causaal effect op de verbetering van de arbeidsomstandigheden van onderzoekers, met inbegrip van salarissen; 3) het causaal effect van deelname op de groei van de omzet van de gefinancierde particuliere ondernemingen; 4) het causaal effect van deelname op de toename van de arbeidsplaatsen bij de gefinancierde particuliere ondernemingen; 5) het geraamde netto-effect van EU-financiering op de groei van het bbp in de EU; 6) het geraamde netto-effect van EU-financiering (in O&I) op de totale werkgelegenheid in de EU; 7) de geraamde bijdrage aan het streefdoel om 3 % van het EU-bbp aan O&O te besteden.

1.4. Het voorstel/initiatief betreft:

een nieuwe actie

een nieuwe actie na een proefproject/voorbereidende actie¹⁸

¹⁸ In de zin van artikel 58, lid 2, punt a) of punt b), van het Financieel Reglement.

- de verlenging van een bestaande actie
- de samenvoeging of ombuiging van een of meer acties naar een andere/een nieuwe actie

1.5. Motivering van het voorstel/initiatief

1.5.1. Behoeften waarin op korte of lange termijn moet worden voorzien, met een gedetailleerd tijdschema voor de uitrol van het initiatief

De EU staat op een belangrijk kruispunt. Klimaatverandering, technologische ontwrichting, veranderende geopolitiek en demografische trends veranderen onze samenleving en economie ingrijpend. Om concurrerend, weerbaar, veilig en verenigd te blijven, moet Europa prioriteit geven aan onderzoek en innovatie. Alleen door te investeren in wetenschap, onze mensen en ondernemers te ondersteunen en samen te werken, kunnen we een duurzamer, veiliger en concurrerder Europa voor iedereen opbouwen.

Deze noodzaak wordt onderstreept in het Draghi-rapport over de toekomst van het concurrentievermogen van de EU, waarin wordt gesteld dat innovatie essentieel is om Europa in staat te stellen de productiviteit weer te laten groeien. In het Letta-rapport over de toekomst van de eengemaakte markt en het Heitor-rapport over de toekomst van het O&I-beleid van de EU werd ook benadrukt dat de EU met het oog op haar concurrentievermogen, duurzaamheid en veiligheid meer inspanningen moet leveren om te innoveren.

Europa moet zijn innovatiekloof dichten en zijn zwakke punten aanpakken, te beginnen met belemmeringen in het proces van innovatie tot commercialisering. Overheidssteun voor onderzoek en innovatie moet ook de tekortkomingen van het Europese O&I-ecosysteem en de innovatieprestaties op nationaal en EU-niveau aanpakken.

Als reactie hierop wordt met dit voorstel het nieuwe Horizon Europa gepresenteerd: een vereenvoudigd kaderprogramma voor onderzoek en innovatie met een hernieuwde focus, met als doel de wetenschappelijke en technologische basis van de EU te versterken, de verspreiding en toepassing van kennis, technologie en innovatie te stimuleren en EU-financieringsinstrumenten te benutten voor maximale toegevoegde waarde, en zo een katalysatoreffect te hebben op verdere publieke en private investeringen in de lidstaten.

- Overeenkomstig de aanbevelingen van het Draghi-rapport zal Horizon Europa ernaar streven:
- de middelen toe te spitsen op strategische prioriteiten;
- het potentieel van publiek-private partnerschappen optimaal te benutten door middel van een vereenvoudigde opzet;
- meer steun te verlenen aan baanbrekende innovatie;
- de toegang tot het programma voor begunstigden te vereenvoudigen.

1.5.2. Meerwaarde van het optreden van de EU (deze kan het resultaat zijn van verschillende factoren, bijvoorbeeld coördinatiewinst, rechtszekerheid, grotere doeltreffendheid of complementariteit). Voor de toepassing van dit punt wordt onder “meerwaarde van

het optreden van de EU” verstaan de waarde die het optreden van de Unie oplevert boven op de waarde die door een optreden van alleen de lidstaten zou zijn gecreëerd.

Investerings door de EU op het gebied van O&I hebben de volgende specifieke voordelen:

- het stimuleren van de groei en het concurrentievermogen van de EU-economie (zo zal elke euro aan EU-financiering via het kaderprogramma Horizon Europa naar schatting leiden tot 11 euro bbp-groei tegen 2045¹⁹);
- het creëren van grens- en sectoroverschrijdende netwerken en nieuwe markten, met positieve kennisoverloopeffecten, verspreiding en technologieoverdracht in de hele Unie om de uitrol van nieuwe producten en diensten te versnellen en te verbeteren (zo creëren en bevorderen Europese partnerschappen netwerken op essentiële gebieden tussen organisaties op EU-, nationaal en regionaal niveau en tussen het bedrijfsleven en de academische wereld, bijvoorbeeld in de waterstofsector²⁰);
- het bundelen van publieke en private middelen, waaronder kapitaal, talent en infrastructuur, om de kritische massa (schaal en complexiteit) te bereiken om, ook door middel van risicodeling, ambitieuzere en innovatievere projecten te financieren die essentieel zijn voor het leiderschap op opkomende markten en het aanpakken van mondiale uitdagingen (zo kan alleen actie op EU-niveau de dunne spreiding van patiënten met een zeldzame ziekte en het gebrek aan standaardisering en gegevens ondervangen²¹);
- het versterken van wetenschappelijke excellentie door middel van EU-brede concurrentie en samenwerking, het realiseren van effecten die veel verder gaan dan wat op nationaal of regionaal niveau had kunnen worden bereikt, het verhogen van de efficiëntie en het minimaliseren van het risico op verdubbeling van onderzoeksinspanningen binnen de EU (zo worden door de EU gefinancierde collegiaal getoetste publicaties meer dan twee keer zo vaak geciteerd als het wereldwijde gemiddelde²²);
- het versterken van de steun en het aantrekken van particuliere investeringen voor het opkomen en opschalen van baanbrekende marktcreërende innovaties (het EIC-fonds heeft bijvoorbeeld meer dan 2,6 miljard EUR aan extra investeringen in door EIC ondersteunde ondernemingen aangetrokken, met een hefboomeffect van meer dan 3 euro voor elke door de EU geïnvesteerde euro²³), en het stimuleren van de economische vooruitgang en het concurrentievermogen van het Europese bedrijfsleven (bedrijven die EU-subsidies ontvangen, groeien bijvoorbeeld sneller dan vergelijkbare, niet door de EU gefinancierde ondernemingen: uit gegevens blijkt dat zij 20 % arbeidsplaatsen opleveren en dat hun totale activa en inkomsten met ongeveer 30 % toenemen²⁴);

¹⁹ COM(2025) 189 final, Tussentijdse evaluatie van Horizon Europa.

²⁰ Idem.

²¹ Idem.

²² COM(2024) 49 final, Ex-postevaluatie van Horizon 2020.

²³ COM(2025) 189 final, Tussentijdse evaluatie van Horizon Europa.

²⁴ COM(2024) 49 final, Ex-postevaluatie van Horizon 2020.

- er wordt een sterke kennisbasis voor beleidsvorming geboden (het IPCC van de VN heeft bijvoorbeeld uitgebreid gebruikgemaakt van door de EU gefinancierd onderzoek²⁵);
- het vergroten van de aantrekkelijkheid van de EU als plaats voor onderwijs, onderzoek, innovatie en bedrijfsleven (EU-financiering vergemakkelijkt bijvoorbeeld de mobiliteit van onderzoekers en helpt een aantrekkelijker perspectief te creëren voor toponderzoekers uit andere delen van de wereld die naar de EU willen verhuizen²⁶);
- er is sprake van een positief structurerend effect op de nationale ecosystemen voor onderzoek en innovatie en de uitvoering van nationale O&I-hervormingen (de Europese Onderzoeksraad is bijvoorbeeld uitgegroeid tot een mondiaal baken van excellentie, dat nationale en institutionele veranderingen teweegbrengt om zijn begunstigden te ondersteunen en aan te trekken), en van gemakkelijkere vaststelling van uniforme normen en regelgeving in de lidstaten die van cruciaal belang zijn voor gebieden als gezondheidszorg, milieubescherming en digitale technologieën, waardoor de voordelen van onderzoek en innovatie op grotere schaal kunnen worden verspreid (zoals blijkt uit verschillende Europese partnerschappen²⁷).

1.5.3. *Nuttige ervaring die bij soortgelijke activiteiten in het verleden is opgedaan*

De EU-kaderprogramma's hebben geleid tot aanzienlijke en langdurige effecten, zoals onder meer blijkt uit de opeenvolgende evaluaties sinds de EU in 1984 in O&I is beginnen investeren. Hoewel de Europese programma's voor onderzoek en innovatie succesvol zijn geweest, kunnen belangrijke lessen worden getrokken uit het verleden, uit feedback van belanghebbenden en uit analytische studies. Onderzoek, innovatie en onderwijs moeten op een meer gecoördineerde manier en in overeenstemming met ander beleid worden aangepakt en onderzoeksresultaten moeten beter worden verspreid en omgezet in nieuwe producten, processen en diensten. De monitoring en evaluatie moeten verder worden versterkt, onder meer met het oog op de integratie van alle programmaonderdelen in het centrale monitoringsysteem. Bij de eindevaluatie moet meer aandacht worden besteed aan indicatoren van resultaten en effecten op middellange en lange termijn, en aan de langetermijneffecten van eerdere kaderprogramma's.

In de mededeling over de tussentijdse evaluatie van Horizon Europa worden verschillende gebieden aangehaald waar het beter kan. De bevindingen van de tussentijdse evaluatie van Horizon Europa waren gebaseerd op uitgebreide feedback van belanghebbenden en de strategische aanbevelingen van de deskundigengroep van de Commissie betreffende de tussentijdse evaluatie.

Zij kunnen als volgt worden samengevat:

- a. baanbrekende innovatie ondersteunen;
- b. vereenvoudiging voortzetten, nieuwe wijzigingen testen door middel van beleidsexperimenten;

²⁵ Idem.

²⁶ COM(2025) 189 final, Tussentijdse evaluatie van Horizon Europa.

²⁷ Idem.

- c. voortzetten van de internationale samenwerking, gericht op specifieke landen (wereldleiders);
- d. het hefboomeffect van de partnerschappen vergroten;
- e. synergieën met andere financieringsprogramma's van de EU en EU-beleid voor de uitrol en verspreiding van innovatie vergroten;
- f. complexe governanceregelingen vereenvoudigen en de flexibiliteit voor respons op noodsituaties vergroten;
- g. vrouwen in onderzoek en innovatie blijven ondersteunen;

h. het financieringslandschap rationaliseren door overlapping tussen delen van het programma te voorkomen. 1.5.4. Verenigbaarheid met het meerjarig financieel kader en eventuele synergie met andere passende instrumenten

Door interactie met het Fonds voor concurrentievermogen kan het programma aanvullende publieke en private investeringen in O&I aantrekken, bijdragen tot de verdere versterking van het Europese O&I-landschap en de commercialisering en verbreiding van innovatie versnellen. Programma's op het niveau van de Unie kunnen bovendien de beleidsvorming en beleidsdoelstellingen ondersteunen.

Onderzoek en innovatie vereisen, vanwege het langetermijn- en bottom-upkarakter ervan, een onafhankelijk, geïntegreerd en voorspelbaar afzonderlijk programma dat de juiste voorwaarden biedt om nieuwe ideeën op te leveren en op de markt te brengen. Om disruptieve oplossingen mogelijk te maken, is het van essentieel belang dat onderzoek en innovatie onafhankelijk blijven en dat er continuïteit is in de financiering. Daarom heeft Horizon Europa, hoewel het sterk is gekoppeld aan het Fonds voor concurrentievermogen, zijn onafhankelijke rechtsgrondslag, zoals vereist op grond van artikel 182 VWEU, zijn merk en zijn positieve internationale reputatie behouden, voortbouwend op zijn bewezen succes op lange termijn als betrouwbaar kader voor excellentie, samenwerking en impact.

De rechtshandeling schept rechten en verplichtingen voor begunstigden, die verbindend zijn in al hun onderdelen en rechtstreeks toepasselijk zijn in elke lidstaat van de Unie. 1.5.5.

Beoordeling van de verschillende beschikbare financieringsopties, waaronder mogelijkheden voor herschikking

[Nog te bepalen]
[...]

1.6. Duur en financiële gevolgen van het voorstel/initiatief

beperkte geldigheidsduur

- van kracht van 1 januari 2028 tot en met 1 januari 2034
- financiële gevolgen vanaf 2028 tot en met 2034 voor vastleggingskredieten en vanaf 2028 tot en met 2040 voor betalingskredieten.

onbeperkte geldigheidsduur

- uitvoering met een opstartperiode vanaf JJJJ tot en met JJJJ,
- gevolgd door een volledige uitvoering.

1.7. Wijzen van uitvoering van de begroting²⁸

Direct beheer door de Commissie

- door haar diensten, waaronder het personeel in de delegaties van de Unie
- door de uitvoerende agentschappen

Gedeeld beheer met de lidstaten

Indirect beheer door begrotingsuitvoeringstaken toe te vertrouwen aan:

- derde landen of de door hen aangewezen organen
- internationale organisaties en hun agentschappen (geef aan welke)
- de Europese Investeringsbank en het Europees Investeringsfonds
- de in de artikelen 70 en 71 van het Financieel Reglement bedoelde organen
- publiekrechtelijke organen
- privaatrechtelijke organen met een openbaredienstverleningstaak, voor zover zij zijn voorzien van voldoende financiële garanties
- privaatrechtelijke organen van een lidstaat, waaraan de uitvoering van een publiek-privaat partnerschap is toevertrouwd en die zijn voorzien van voldoende financiële garanties
- organen waaraan of personen aan wie de uitvoering van specifieke maatregelen op het gebied van het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid in het kader van titel V van het Verdrag betreffende de Europese Unie is toevertrouwd en die worden genoemd in de betrokken basishandeling
- in een lidstaat gevestigde organen die onder het privaatrecht van een lidstaat of onder het Unierecht vallen en die in aanmerking komen om overeenkomstig sectorspecifieke regelgeving te worden belast met de uitvoering van middelen van de Unie of begrotingsgaranties, voor zover dergelijke organen onder zeggenschap staan van publiekrechtelijke organen of privaatrechtelijke organen met een openbaredienstverleningstaak, en beschikken over voldoende financiële garanties in de vorm van hoofdelijke aansprakelijkheid van de controlerende organen of gelijkwaardige financiële garanties, die voor elke actie beperkt kunnen blijven tot het maximumbedrag van de steun van de Unie.

²⁸ Nadere gegevens over de wijzen van uitvoering van de begroting en verwijzingen naar het Financieel Reglement zijn beschikbaar op BUDGpedia: <https://myintracom.ec.europa.eu/corp/budget/financial-rules/budget-implementation/Pages/implementation-methods.aspx>.

Opmerkingen

[...]

[...]

2. BEHEERSMAATREGELEN

2.1. Regels inzake het toezicht en de verslagen

De regels voor monitoring en rapportage van dit programma zullen voldoen aan de vereisten van Verordening XXX [prestatieverordening].

De voortgang van het programma in de richting van verwezenlijking van de doelstellingen zal op korte, middellange en lange termijn worden gemeten aan de hand van een aantal effecttrajecten. Waar relevant zullen gemeenschappelijke indicatoren uit de verordening inzake prestatie-monitoring van het MFK worden gebruikt, met name de indicatoren die ook voor eerdere kaderprogramma's zijn gemeten. De verslagleggingsregels voor de deelnemers zijn opgezet met inachtneming van deze indicatoren, maar ook bewust met het doel om de administratieve lasten voor de deelnemers te beperken. Waar mogelijk zullen gegevens worden verzameld uit open bronnen. Alle gegevens over de beheersprocessen (aanvragen, succespercentages, steunverleningstermijn, soort begunstigden enz.) worden verzameld en opgeslagen en in real time beschikbaar gesteld via specifieke gegevensopslag. Het referentiesysteem (Corda) functioneert thans goed en is beschikbaar voor de lidstaten en andere betrokken organen. Er zullen verslagen met informatie over de beheersprocessen (vanaf jaar één) en geleidelijk aan ook met informatie over de outputs en resultaten worden opgesteld. De programmaevaluaties en uitvoeringsverslagen zijn gepland en zullen overeenkomstig gemeenschappelijke bepalingen worden gepubliceerd. De effecten van het programma, op basis van de indicatoren voor de langere termijn, zullen alleen in evaluaties worden beoordeeld. Verder worden de eigen acties van het JRC intern beoordeeld aan de hand van een jaarlijkse interne evaluatie en extern aan de hand van een collegiale toetsing door een aantal deskundigen op topniveau die in overleg met de raad van beheer van het JRC worden geselecteerd.

2.2. Beheers- en controlesystemen

2.2.1. *Rechtvaardiging van de voorgestelde wijzen van uitvoering van de begroting, uitvoeringsmechanismen voor financiering, betalingsvoorwaarden en controlestrategie*

Het kaderprogramma voor onderzoek en innovatie zal via direct en indirect beheer worden uitgevoerd. Wat de grote lijnen van de uitvoering betreft, zijn er geen fundamentele veranderingen ten opzichte van Horizon Europa. De vereenvoudigingsmaatregelen die in het kader van Horizon Europa zijn ingevoerd, zullen verder worden uitgebreid. Projectfinanciering met een vast bedrag wordt het standaardmodel. Voor de overige uitzonderlijke gevallen van financiering op basis van werkelijke kosten, worden de personeelskosten vastgesteld door middel van een systeem van eenheidskosten. Deze twee maatregelen zullen ertoe bijdragen dat de kwetsbaarheid voor financiële fouten tot een minimum wordt beperkt.

De algemene maximale subsidietoekenningstermijn wordt verkort van acht naar zeven maanden. Het gemeenschappelijk uitvoeringscentrum blijft kosteneffectieve diensten verlenen aan alle diensten van de Commissie die verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van de kaderprogramma's. De validering van juridische entiteiten en het management van evaluatiedeskundigen zijn in het Uitvoerend Agentschap onderzoek

gecentraliseerd, wat schaalvoordelen oplevert en de efficiënte organisatie van de beoordelingen verzekert. De controlestrategie is gebaseerd op:

— procedures voor het selecteren van de beste projecten en het omzetten ervan in juridische instrumenten;

— project- en contractbeheer gedurende de gehele projectcyclus; — ex-antecontroles van alle declaraties;

— verklaringen inzake de financiële overzichten boven een bepaalde drempel en verklaringen inzake de methoden voor het berekenen van eenheidskosten of een vrijwillige ex-antebeoordeling inzake grote onderzoeksinfrastructuren;

— ex-postcontroles (representatief en risicogebaseerd) van een steekproef van betaalde subsidieaanvragen op basis van werkelijke kosten;

— regelmatige projectevaluaties van de technische uitvoering en resultaten voor alle subsidies;

— technische toetsingen achteraf van een steekproef van subsidies.

Indien dat gepast en kostenefficiënt is en een sterk hefboomeffect biedt, zal de Commissie voor indirect beheer gebruikmaken van de volgende organen om de begroting uit te voeren: — geïnstitutionaliseerde Europese partnerschappen (artikel 185 of 187 VWEU). Deze organen worden regelmatig beoordeeld om te verzekeren dat zij relevant blijven voor het bereiken van de doelen van het programma. Voor het toezicht op organen die in indirect beheer werken, zijn of worden controlestrategieën ontwikkeld. Voor direct beheer blijft de Commissie in grote mate gebruikmaken van uitvoerende agentschappen, die overeenkomstig Verordening (EG) nr. 58/2003 van de Raad zijn ingesteld. De delegatie van activiteiten aan de uitvoerende agentschappen is afhankelijk van een verplichte onafhankelijke kosten-batenanalyse vooraf en de uitvoerende agentschappen worden regelmatig door externe deskundigen beoordeeld. In deze kosten-batenanalyse wordt ook rekening gehouden met de kosten voor controle en toezicht. In tussentijdse evaluaties uitgevoerd in 2012 en 2015 is de grote efficiëntie en toegevoegde waarde van de uitvoerende agentschappen bij de uitvoering van programma's bevestigd.

2.2.2. *Informatie over de vastgestelde risico's en het systeem of de systemen voor interne controle die zijn opgezet om die risico's te beperken*

Het basisfinancieringsmodel in Horizon Europa, waarbij de daadwerkelijk subsidiabele kosten werden terugbetaald, werd geleidelijk vervangen door een intensiever gebruik van een vast bedrag aan projectfinanciering, met een streefcijfer van 50 % van de begroting voor het laatste jaar van Horizon Europa. Dit is een reactie op verklaringen van de Europese Rekenkamer, bijvoorbeeld in haar jaarverslag van 2016, dat “[h]et voornaamste risico voor de regelmatigheid van de verrichtingen is dat begunstigen niet-subsidiabele kosten declareren die niet vóór [vergoeding] worden ontdekt”, en werd aanbevolen meer gebruik te maken van vereenvoudigde kostenopties. Wat subsidies betreft, werd het representatieve foutenpercentage voor Horizon 2020 geschat op -3,86 %, met een “restfoutenpercentage” van ongeveer -1,92 % (rekening houdend met alle terugvorderingen en correcties die al zijn of nog zullen worden doorgevoerd). De foutenpercentages waren echter lager in die delen van het programma waarvoor een ruimer gebruik van de vereenvoudigde kostenopties kon worden gemaakt en/of waarbij de groep begunstigen klein en stabiel was. Dit omvat de subsidies van de Europese Onderzoeksraad en de Marie Curie-acties.

2.2.3. Raming en motivering van de kosteneffectiviteit van de controles (verhouding tussen de controlekosten en de waarde van de desbetreffende financiële middelen) en evaluatie van het verwachte foutenrisico (bij betaling en bij afsluiting).

De kosten van het controlesysteem (evaluatie, selectie, projectbeheer, ex-antecontroles en ex-postcontroles) worden voor 2024 tussen de 2 en 4 % geschat voor alle diensten van de Commissie die verantwoordelijk waren voor de uitvoering van de vorige kaderprogramma's (met inbegrip van de kosten voor het beheer van Horizon 2020 en Horizon Europa). Gezien de inspanningen die nodig zijn om ervoor te zorgen dat de doelen worden bereikt en het aantal betrokken verrichtingen, worden deze kosten redelijk geacht. Het verwachte foutenrisico bij betaling bedraagt voor subsidies met een financieringsmodel op basis van de vergoeding van niet-subsidiabele kosten 2,5-3,5 %. Het foutenrisico bij afsluiting (na het effect van controles en correcties) is ongeveer (maar niet noodzakelijkerwijs lager dan) 2 % voor Horizon 2020 en minder dan 2 % voor Horizon Europa. Het verwachte foutenrisico bij subsidies met een financieringsmodel op basis van forfaitaire financiering bedraagt bijna 0 % (bij betaling en bij afsluiting). De over het geheel genomen verwachte foutenpercentages zullen afhangen van de verhouding tussen de twee methoden van financiering (vergoeding van subsidiabele kosten en vaste bedragen). De Commissie streeft ernaar in voorkomend geval het financieringsmodel met vaste bedragen te gebruiken, en is van plan tegen 2027 50 % van de begroting voor oproepen op deze manier te besteden. De belangrijkste reden om forfaitaire financiering toe te passen is echter niet de verlaging van het foutenpercentage, maar de verwezenlijking van alle doelstellingen van het programma. Dit scenario is gebaseerd op de veronderstelling dat de vereenvoudigingsmaatregelen niet ingrijpend worden gewijzigd tijdens het besluitvormingsproces.

In dit scenario wordt ervan uitgegaan dat de vereenvoudigingsmaatregelen niet ingrijpend worden gewijzigd tijdens het besluitvormingsproces. Opmerking: voor administratieve en operationele uitgaven die verband houden met activiteiten in het kader van overheidsopdrachten, moet het foutenrisico bij betaling en bij afsluiting onder de 2 % liggen.

2.3. Maatregelen ter voorkoming van fraude en onregelmatigheden

De diensten die verantwoordelijk zijn voor het uitvoeren van de begroting voor onderzoek en innovatie, zijn vastbesloten om fraude in alle fasen van het subsidiebeheerproces te bestrijden. Zij hebben gemeenschappelijke en sectorale fraudebestrijdingsstrategieën ontwikkeld en voeren deze uit, waarbij zij intensiever gebruikmaken van inlichtingen, met name door middel van geavanceerde IT-instrumenten, opleiding en informatie voor het personeel, en bewustmakingspresentaties voor begunstigen van subsidies en nationale contactpunten. Deze inspanningen zullen worden voortgezet en de fraudebestrijdings- en risicobeoordelingsactiviteiten zullen verder worden opgevoerd, aangezien de centrale diensten momenteel het risicoscore-instrument Arachne ontwikkelen. In het algemeen moeten de voorgestelde maatregelen, met name de grotere nadruk op risicogebaseerde controles sinds Horizon Europa, dat in het kader van het nieuwe programma zal worden voortgezet, en versterkte wetenschappelijke evaluatie en controle, een positief effect blijven sorteren op de fraudebestrijding. De gemeenschappelijke strategie van de diensten van de Commissie, de uitvoerende agentschappen en de gemeenschappelijke ondernemingen die verantwoordelijk zijn

voor de uitvoering van de O&I-kaderprogramma's om fraude bij onderzoek en innovatie te bestrijden, die ook betrekking heeft op subsidies, is bijgewerkt om risico's in verband met vereenvoudigde kostenopties te dekken en zal verder worden bijgewerkt op basis van geleerde lessen en afgesloten OLAF-zaken. Er zij op gewezen dat er altijd zeer weinig fraude is waargenomen in verhouding tot de totale uitgaven voor onderzoek en innovatie, maar dat de diensten die belast zijn met de uitvoering van de begroting voor onderzoek en innovatie zich toch ten volle blijven inzetten voor de bestrijding ervan. De wetgeving zal ervoor zorgen dat audits, beoordelingen en onderzoeken kunnen worden uitgevoerd door de diensten van de Commissie, waaronder het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF) en het Europees Openbaar Ministerie (EOM), met gebruikmaking van de standaardbepalingen die reeds in het kader van Horizon Europa worden toegepast.

3. GERAAMDE FINANCIËLE GEVOLGEN VAN HET VOORSTEL/INITIATIEF

3.1. Rubrieken van het meerjarig financieel kader en betrokken begrotingsonderdelen voor uitgaven

- Te creëren nieuwe begrotingsonderdelen

In volgorde van de rubrieken van het meerjarig financieel kader en de begrotingsonderdelen.

Rubriek van het meerjarig financieel kader	Begrotingsonderdeel	Soort uitgave	Bijdrage			
	Nummer	GK/NGK	van EVA-landen	van kandidaat-lidstaten en potentiële kandidaten	van andere derde landen	andere bestemmings-ontvangsten
2	[04 01 02] — Ondersteunende uitgaven voor Horizon Europa	NGK	JA	JA	JA	NEE
2	[04 03 01] — Wetenschap op topniveau	GK	JA	JA	JA	NEE
2	[04 03 02] — Concurrentievermogen en samenleving	GK	JA	JA	JA	NEE
2	[04 03 03] — Innovatie	GK	JA	JA	JA	NEE
2	[04 03 04] — Europese Onderzoekruimte	GK	JA	JA	JA	NEE

3.2. Geraamde financiële gevolgen van het voorstel inzake kredieten

3.2.1. Samenvatting van de geraamde gevolgen voor de beleidskredieten

- Voor het voorstel/initiatief zijn geen beleidskredieten nodig

- Voor het voorstel/initiatief zijn beleidskredieten nodig, zoals hieronder nader wordt beschreven

3.2.1.1. Kredieten uit goedgekeurde begroting

in miljoenen euro's (tot op drie decimalen)

Rubriek van het meerjarig financieel kader			Nummer	2						
			Jaar	Jaar	Jaar	Jaar	Jaar	Jaar	Jaar	TOTAAL MFK 2028-2034
			2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	
			Beleidskredieten							
[04 03 01] — Wetenschap op topniveau	Vastleggingen	(1a)	4,093	6,343	6,616	6,773	6,701	6,812	6,741	44,079
	Betalingen	(2a)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
[04 03 02] — Concurrentievermogen en samenleving	Vastleggingen	(1b)	7,042	10,918	11,387	11,659	11,537	11,729	11,604	75,876
	Betalingen	(2b)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
[04 03 03] — Innovatie	Vastleggingen	(1a)	3,600	5,581	5,821	5,960	5,897	5,994	5,932	38,785
	Betalingen	(2a)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
[04 03 04] — Europese Onderzoeksruimte	Vastleggingen	(1b)	1,508	2,341	2,441	2,499	2,472	2,513	2,488	16,262
	Betalingen	(2b)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
			Uit het budget van specifieke programma's gefinancierde administratieve kredieten²⁹							
[04 01 02] — Ondersteunende uitgaven voor Horizon Europa		(3)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
TOTAAL kredieten	Vastleggingen	=1a+1b+3	16,243	25,183	26,265	26,891	26,607	27,048	26,765	175,002
	Betalingen	=2a+2b+3	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
			Jaar	Jaar	Jaar	Jaar	Jaar	Jaar	Jaar	TOTAAL MFK 2028-2034
			2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2028-2034

²⁹ Technische en/of administratieve bijstand en uitgaven ter ondersteuning van de uitvoering van programma's en/of acties van de EU (vroegere "BA"-onderdelen), onderzoek onder contract, eigen onderzoek.

TOTAAL beleidskredieten	Vastleggingen	(4)	0,000	0,000	0,000				0,000	0,000
	Betalingen	(5)	0,000	0,000	0,000				0,000	0,000
TOTAAL uit het budget van specifieke programma's gefinancierde administratieve kredieten		(6)	0,000	0,000	0,000				0,000	0,000
TOTAAL kredieten onder rubriek 2 van het meerjarig financieel kader	Vastleggingen	=4+6	0,000	0,000	0,000				0,000	0,000
	Betalingen	=5+6	0,000	0,000	0,000				0,000	0,000

			Jaar 2028	Jaar 2029	Jaar 2030	Jaar 2031	Jaar 2032	Jaar 2033	Jaar 2034	TOTAAL MFK 2028-2034
• TOTAAL beleidskredieten (alle beleidsrubrieken)	Vastleggingen	(4)	0,000	0,000	0,000				0,000	0,000
	Betalingen	(5)	0,000	0,000	0,000				0,000	0,000
• TOTAAL uit het budget van specifieke programma's gefinancierde administratieve kredieten (alle beleidsrubrieken)		(6)	0,000	0,000	0,000				0,000	0,000
TOTAAL kredieten onder de rubrieken 1 tot en met 3 van het meerjarig financieel kader (referentiebedrag)	Vastleggingen	=4+6	0,000	0,000	0,000				0,000	0,000
	Betalingen	=5+6	0,000	0,000	0,000				0,000	0,000

Rubriek van het meerjarig financieel kader	7	“Administratieve uitgaven” [The necessary appropriations should be determined using the annual average cost figures available on the appropriate BUDGpedia webpage.]
--	---	--

DG: <.....>		Jaar 2028	Jaar 2029	Jaar 2030	Jaar 2031	Jaar 2032	Jaar 2033	Jaar 2034	TOTAAL MFK 2028- 2034
• Personele middelen		0	0	0	0	0	0	0	0
• Andere administratieve uitgaven		0	0	0	0	0	0	0	0
TOTAAL DG <.....>	Kredieten	0	0	0	0	0	0	0	0

DG: <.....>		Jaar 2028	Jaar 2029	Jaar 2030	Jaar 2031	Jaar 2032	Jaar 2033	Jaar 2034	TOTAAL MFK 2028- 2034
• Personele middelen		0	0	0	0	0	0	0	0
• Andere administratieve uitgaven		0	0	0	0	0	0	0	0
TOTAAL DG <.....>	Kredieten	0	0	0	0	0	0	0	0

TOTAAL kredieten onder RUBRIEK 4 van het meerjarig financieel kader		(totaal vastleggingen = totaal betalingen)	0	0	0	0	0	0	0
--	--	--	---	---	---	---	---	---	---

in miljoenen euro's (tot op drie decimalen)

		Jaar 2028	Jaar 2029	Jaar 2030	Jaar 2031	Jaar 2032	Jaar 2033	Jaar 2034	TOTAAL MFK 2028- 2034
TOTAAL kredieten onder de RUBRIEKEN 1 tot en met 4	Vastleggingen	0	0	0	0	0	0	0	0
van het meerjarig financieel kader	Betalingen	0	0	0	0	0	0	0	0

in miljoenen euro's (tot op drie decimalen)

			Jaar 2028	Jaar 2029	Jaar 2030	Jaar 2031	Jaar 2032	Jaar 2033	Jaar 2034	TOTAAL MFK 2028-2034
TOTAAL kredieten onder de RUBRIEKEN 1 tot en met 4			Vastleggingen							
van het meerjarig financieel kader			Betalingen							
			Jaar 2028	Jaar 2029	Jaar 2030	Jaar 2031	Jaar 2032	Jaar 2033	Jaar 2034	TOTAAL MFK 2028- 2034
TOTAAL beleidskredieten		Vastleggingen (4)								
		Betalingen (5)								
TOTAAL uit het budget van specifieke programma's gefinancierde administratieve kredieten		(6)								
TOTAAL kredieten onder RUBRIEK <...> van het meerjarig financieel kader		Vastleggingen =4+6								
		Betalingen =5+6								
			Jaar 2028	Jaar 2029	Jaar 2030	Jaar 2031	Jaar 2032	Jaar 2033	Jaar 2034	TOTAAL MFK 2028- 2034
TOTAAL beleidskredieten		Vastleggingen (4)								

			Jaar	Jaar	Jaar	Jaar	Jaar	Jaar	Jaar	TOTAAL
			2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	MFK
										2028-2034
Betalingen	(5)									
TOTAAL uit het budget van specifieke programma's gefinancierde administratieve kredieten	(6)									
TOTAAL kredieten onder RUBRIEK <....> van het meerjarig financieel kader	Vastleggingen	=4+6								
	Betalingen	=5+6								
• TOTAAL beleidskredieten (alle beleidsrubrieken)	Vastleggingen	(4)								
	Betalingen	(5)								
• TOTAAL uit het budget van specifieke programma's gefinancierde administratieve kredieten (alle beleidsrubrieken)	(6)									
TOTAAL kredieten onder de rubrieken 1 tot en met 6 van het meerjarig financieel kader (referentiebedrag)	Vastleggingen	=4+6								
	Betalingen	=5+6								

Rubriek van het meerjarig financieel kader	7	“Administratieve uitgaven” ³⁰
---	----------	--

in miljoenen euro's (tot op drie decimalen)

DG: <.....>	Jaar	Jaar	Jaar	Jaar	Jaar	Jaar	Jaar	TOTAAL
	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	MFK 2028-2034
• Personele middelen								

³⁰

The necessary appropriations should be determined using the annual average cost figures available on the appropriate BUDGpedia webpage.

• Andere administratieve uitgaven									
TOTAAL DG <.....>	Kredieten								

DG: <.....>	Jaar 2028	Jaar 2029	Jaar 2030	Jaar 2031	Jaar 2032	Jaar 2033	Jaar 2034	TOTAAL MFK 2028- 2034
• Personele middelen								
• Andere administratieve uitgaven								
TOTAAL DG <.....>	Kredieten							

TOTAAL kredieten onder RUBRIEK 7 van het meerjarig financieel kader	(totaal vastleggingen = totaal betalingen)							
--	--	--	--	--	--	--	--	--

in miljoenen euro's (tot op drie decimalen)

	Jaar 2028	Jaar 2029	Jaar 2030	Jaar 2031	Jaar 2032	Jaar 2033	Jaar 2034	TOTAAL MFK 2028- 2034
TOTAAL kredieten onder de RUBRIEKEN 1 tot en met 7	Vastleggingen							
van het meerjarig financieel kader	Betalingen							

3.2.2. Geraamde output, gefinancierd uit beleidskredieten

Vastleggingskredieten, in miljoenen euro's (tot op drie decimalen)

Vermeld doelstellingen en outputs		Jaar 2028	Jaar 2029	Jaar 2030	Jaar 2031	Vul zoveel jaren in als nodig om de duur van de gevolgen weer te geven (zie punt 1.6)	TOTAAL
	OUTPUTS						

↓	Soort ³¹	Gem. kosten	Aantal	Kosten	Aantal	Kosten	Aantal	Kosten	Aantal	Kosten	Aantal	Kosten	Aantal	Kosten	Aantal	Kosten	Totaal aantal	Totale kosten
SPECIFIEKE DOELSTELLING NR. 1 ³² ...																		
— Output																		
— Output																		
— Output																		
Subtotaal voor specifieke doelstelling nr. 1																		
SPECIFIEKE DOELSTELLING NR. 2...																		
— Output																		
Subtotaal voor specifieke doelstelling nr. 2																		
TOTAAL																		

De output- en resultaatindicatoren voor het toezicht op de voortgang en de resultaten van dit programma zullen overeenstemmen met de gemeenschappelijke indicatoren waarin Verordening (EU) XXX [prestatieverordening] voorziet.

³¹ Outputs zijn de te verstrekken producten en diensten (bv. aantal gefinancierde studentenuitwisselingen, aantal km aangelegde wegen enz.).

³² Zoals beschreven in punt 1.3.2 “Specifieke doelstellingen”.

3.2.3. Samenvatting van de geraamde gevolgen voor de administratieve kredieten

- Voor het voorstel/initiatief zijn geen administratieve kredieten nodig
- Voor het voorstel/initiatief zijn administratieve kredieten nodig, zoals hieronder nader wordt beschreven

3.2.3.1. Kredieten uit goedgekeurde begroting

GOEDGEKEURDE KREDIETEN	Jaar	Jaar	Jaar	Jaar	Jaar	Jaar	Jaar	TOTAAL 2028- 2034
	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	
RUBRIEK 7								
Personele middelen	0,000	0,000	0,000				0,000	0,000
Andere administratieve uitgaven	0,000	0,000	0,000				0,000	0,000
Subtotaal RUBRIEK	0,000	0,000	0,000				0,000	0,000
Buiten RUBRIEK 7								
Personele middelen	625,906	653,293	682,926	714,991	749,687	787,229	827,851	5 041,883
Andere administratieve uitgaven	421,944	506,573	602,561	711,464	835,052	975,331	1 134,583	5 187,508
Subtotaal buiten RUBRIEK 7	1 047,851	1 159,866	1 285,487	1 426,455	1 584,738	1 762,560	1 962,435	10 229,391
TOTAAL	1 047,851	1 159,866	1 285,487	1 426,455	1 584,738	1 762,560	1 962,435	10 229,391

3.2.4. Geraamde personeelsbehoeften

- Voor het voorstel/initiatief zijn geen personele middelen nodig
- Voor het voorstel/initiatief zijn personele middelen nodig, zoals hieronder nader wordt beschreven

3.2.4.1. Gefinancierd uit goedgekeurde begroting

Raming in voltijdequivalenten (vte's)³³

GOEDGEKEURDE KREDIETEN	Jaar 2028	Jaar 2029	Jaar 2030	Jaar 2031	Jaar 2032	Jaar 2033	Jaar 2034
• Posten opgenomen in de lijst van het aantal ambten (ambtenaren en tijdelijke functionarissen) ³⁴							
20 01 02 01 (centrale diensten en vertegenwoordigingen van de Commissie)	0	0	0				0
20 01 02 03 (EU-delegaties)	0	0	0				0
01 01 01 01 (onderzoek onder contract) ³⁵	1 439	1 557	1 684	1 823	1 972	2 134	2 309
01 01 01 11 (eigen onderzoek) ³⁶	1 261	1 261	1 261	1 261	1 261	1 261	1 261
Andere begrotingsonderdelen (te vermelden)	0	0	0				0

³³ Specificeer onder de tabel hoeveel vte's binnen het aangegeven aantal reeds zijn toegewezen voor het beheer van de actie en/of binnen uw DG opnieuw kunnen worden ingezet, en wat uw netto behoeften zijn.

³⁴ Deze cijfers omvatten alleen het benodigde personeel in de directoraten-generaal en niet het personeel dat nodig zal zijn voor uitvoerende agentschappen, gemeenschappelijke ondernemingen en andere gedecentraliseerde organen, noch het extra personeel dat wordt betaald uit de bijdragen van de toekomstige geassocieerde landen.

³⁵ Het uitgangsscenario is het aantal vte's in 2027, dat jaarlijks wordt verhoogd in verhouding tot het niveau van de begroting voor Horizon Europa 2028-2034 voor dat jaar, met een maximum van 75 % van de verhoging om rekening te houden met de verwachte efficiëntiewinsten.

³⁶ Het uitgangsscenario is het aantal vte's in 2027, dat gedurende de periode stabiel blijft.

		• Extern personeel (in vte's)						
20 02 01(AC, END van de "totale financiële middelen")		0	0	0				0
20 02 03 (AC, AL, END en JPD in de EU-delegaties)		0	0	0				0
Admin. ondersteuning [XX.01.YY.YY]	— centrale diensten	0	0	0				0
	— EU-delegaties	0	0	0				0
01 01 01 02(AC, END – onderzoek onder contract) ³⁷		627	679	734	794	860	930	1006
01 01 01 12 (AC, END – eigen onderzoek) ³⁸		545	545	545	545	545	545	545
Andere begrotingsonderdelen (te vermelden) – rubriek 7		0	0	0				0
Andere begrotingsonderdelen (te vermelden) – buiten rubriek 7		0	0	0				0
TOTAAL		0	0	0				0

Er zal aan de personeelsbehoefte worden voldaan door personeel dat reeds voor het beheer van de actie is ingezet, eventueel aangevuld met personeel dat aan de beherende DG's kan worden toegewezen, rekening houdend met de verhoging van het budget van het programma, in het kader van de jaarlijkse toewijzingsprocedure en met inachtneming van de budgettaire beperkingen. Deze hoeveelheid personeel omvat noch loopt vooruit op het benodigde personeel voor uitvoerende agentschappen of uitvoeringsorganen.

3.2.4.3. Totale personeelsbehoeften

TOTAAL GOEDGEKEURDE KREDIETEN + EXTERNE BESTEMMINGSONTVANGSTEN	Jaar	Jaar	Jaar	Jaar	Jaar	Jaar	Jaar
	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
• Posten opgenomen in de lijst van het aantal ambten (ambtenaren en tijdelijke functionarissen)							
20 01 02 01(centrale diensten en vertegenwoordigingen van de Commissie)	0	0	0	0	0	0	0
20 01 02 03 (EU-delegaties)	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 01 (onderzoek onder contract)	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 11 (eigen onderzoek)	0	0	0	0	0	0	0
Andere begrotingsonderdelen (te vermelden)	0	0	0	0	0	0	0
• Extern personeel (in voltijdequivalenten)							
20 02 01(AC, END van de "totale financiële middelen")	0	0	0	0	0	0	0
20 02 03 (AC, AL, END en JPD in de EU-delegaties)	0	0	0	0	0	0	0
Admin. ondersteuning [XX.01.YY.YY]	— centrale diensten	0	0	0	0	0	0
	— EU-delegaties	0	0	0	0	0	0
01 01 01 02(AC, END – onderzoek onder contract)	0	0	0	0	0	0	0

³⁷ Het uitgangsscenario is het aantal vte's in 2027, dat jaarlijks wordt verhoogd in verhouding tot het niveau van de begroting voor Horizon Europa 2028-2034 voor dat jaar, met een maximum van 75 % van de verhoging om rekening te houden met de verwachte efficiëntiewinsten.

³⁸ Het uitgangsscenario is het aantal vte's in 2027, dat gedurende de periode stabiel blijft.

01 01 01 12 (AC, END – eigen onderzoek)	0	0	0	0	0	0	0	0
Andere begrotingsonderdelen (te vermelden) – rubriek 7	0	0	0	0	0	0	0	0
Andere begrotingsonderdelen (te vermelden) – buiten rubriek 7	0	0	0	0	0	0	0	0
TOTAAL	0	0	0	0	0	0	0	0

3.2.5. *Overzicht van het geschatte effect op met digitale technologie samenhangende investeringen*

Verplicht: in onderstaande tabel moet de beste schatting worden gegeven van de met digitale technologie samenhangende investeringen die uit het voorstel/initiatief voortvloeien.

De kredieten onder rubriek 7 moeten in uitzonderlijke gevallen in het desbetreffende onderdeel worden opgenomen, indien vereist voor de uitvoering van het voorstel/initiatief.

De kredieten onder de rubrieken 1 t/m 6 moeten worden weergegeven als “IT-beleidsuitgaven inzake operationele programma’s”. Deze uitgaven betreffen het operationele budget dat gebruikt moet worden voor hergebruik, koop of ontwikkeling van IT-platforms of tools die rechtstreeks verband houden met de uitvoering van het initiatief, alsook daarmee verband houdende investeringen (bv. licenties, studies, gegevensopslag enz.). De in deze tabel vermelde informatie moet in overeenstemming zijn met de gegevens in deel 4, “Digitale dimensies”.

TOTAAL Digitale en IT-kredieten	Jaar 2028	Jaar 2029	Jaar 2030	Jaar 2031	Jaar 2032	Jaar 2033	Jaar 2034	TOTAAL MFK 2028-2034
RUBRIEK 7								
IT-uitgaven (algemeen)	0	0	0	0	0	0	0	0
Subtotaal RUBRIEK 7	0	0	0	0	0	0	0	0
Buiten RUBRIEK 7								
IT-beleidsuitgaven inzake operationele programma's	83,688	94,699	107,160	121,261	137,217	155,272	175,703	875,000
Subtotaal buiten RUBRIEK 7	83,688	94,699	107,160	121,261	137,217	155,272	175,703	875,000
TOTAAL	83,688	94,699	107,160	121,261	137,217	155,272	175,703	875,000

De IT-beleidsuitgaven moeten 0,5 % van de totale uitgaven van het programma uitmaken.

TOTAAL Digitale en IT-kredieten	Jaar 2024	Jaar 2025	Jaar 2026	Jaar 2027	TOTAAL MFK 2021-2027
RUBRIEK 7					

IT-uitgaven (algemeen)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Subtotaal RUBRIEK 7	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Buiten RUBRIEK 7						
IT-beleidsuitgaven inzake operationele programma's	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Subtotaal buiten RUBRIEK 7	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
TOTAAL						
	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

3.2.6. Verenigbaarheid met het huidige meerjarig financieel kader

Het voorstel/initiatief:

- kan volledig worden gefinancierd door middel vanerschikking binnen de relevante rubriek van het meerjarig financieel kader (MFK)
- vereist een beroep op de niet-toegewezen marge in de desbetreffende rubriek van het MFK en/of op de speciale instrumenten zoals gedefinieerd in de MFK-verordening
- vereist een herziening van het MFK

3.2.7. Bijdragen van derden

Het voorstel/initiatief:

- voorziet niet in medefinanciering door derden
- voorziet in medefinanciering door derden, zoals hieronder wordt geraamd:

Kredieten in miljoenen euro's (tot op drie decimalen)

	Jaar 2028	Jaar 2029	Jaar 2030	Jaar 2031	Jaar 2032	Jaar 2033	Jaar 2034	Totaal
Medefinancieringsbron								
TOTAAL medegefinancierde kredieten ³⁹	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.

3.3. Geraamde gevolgen voor de ontvangsten

- Het voorstel/initiatief heeft geen financiële gevolgen voor de ontvangsten
- Het voorstel/initiatief heeft de hieronder beschreven financiële gevolgen:
  - voor de eigen middelen
  - voor overige ontvangsten
  - geef aan of de ontvangsten worden toegewezen aan de begrotingsonderdelen voor uitgaven

in miljoenen euro's (tot op drie decimalen)

³⁹ Bilaterale associatieovereenkomsten zijn nog niet vastgesteld. De bijdragen van de geassocieerde landen komen bovenop de in dit financieel memorandum genoemde bedragen.

Begrotingsonderdeel ontvangsten:	voor	Voor het lopende begrotingsjaar beschikbare kredieten	Gevolgen van het voorstel/initiatief ⁴⁰			
			Jaar 2028	Jaar 2029	Jaar 2030	Jaar 2034
Artikel						

Begrotingsonderdeel voor ontvangsten:	Gevolgen van het voorstel/initiatief						
	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Post	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.

Vermeld voor de toegewezen ontvangsten de betrokken begrotingsonderdelen voor uitgaven.

01.02XX Kredieten afkomstig van de bijdragen van derden

Andere opmerkingen (bv. over de methode/formule voor de berekening van de gevolgen voor de ontvangsten of andere informatie).

Derde landen kunnen door middel van associatieovereenkomsten een bijdrage aan het programma leveren. De voorwaarden voor de vaststelling van de hoogte van de financiële bijdrage zullen worden vastgelegd in de met de afzonderlijke landen gesloten associatieovereenkomsten en waarborgen een automatische correctie van aanzienlijke onevenwichtigheden in vergelijking met het bedrag dat de in het geassocieerde land gevestigde entiteiten door deelname aan het programma ontvangen, waarbij rekening wordt gehouden met de kosten van het beheer van het programma.

⁴⁰ Voor traditionele eigen middelen (douanerechten en suikerheffingen) moeten nettobedragen worden vermeld, d.w.z. brutobedragen minus 20 % aan inningskosten.

4. **DIGITALE DIMENSIES**

Horizon Europa maakt gebruik van de institutionele instrumenten die zijn beschreven in het financieel en digitaal memorandum van het Europees Fonds voor concurrentievermogen, waarnaar voor alle digitale dimensies wordt verwezen.